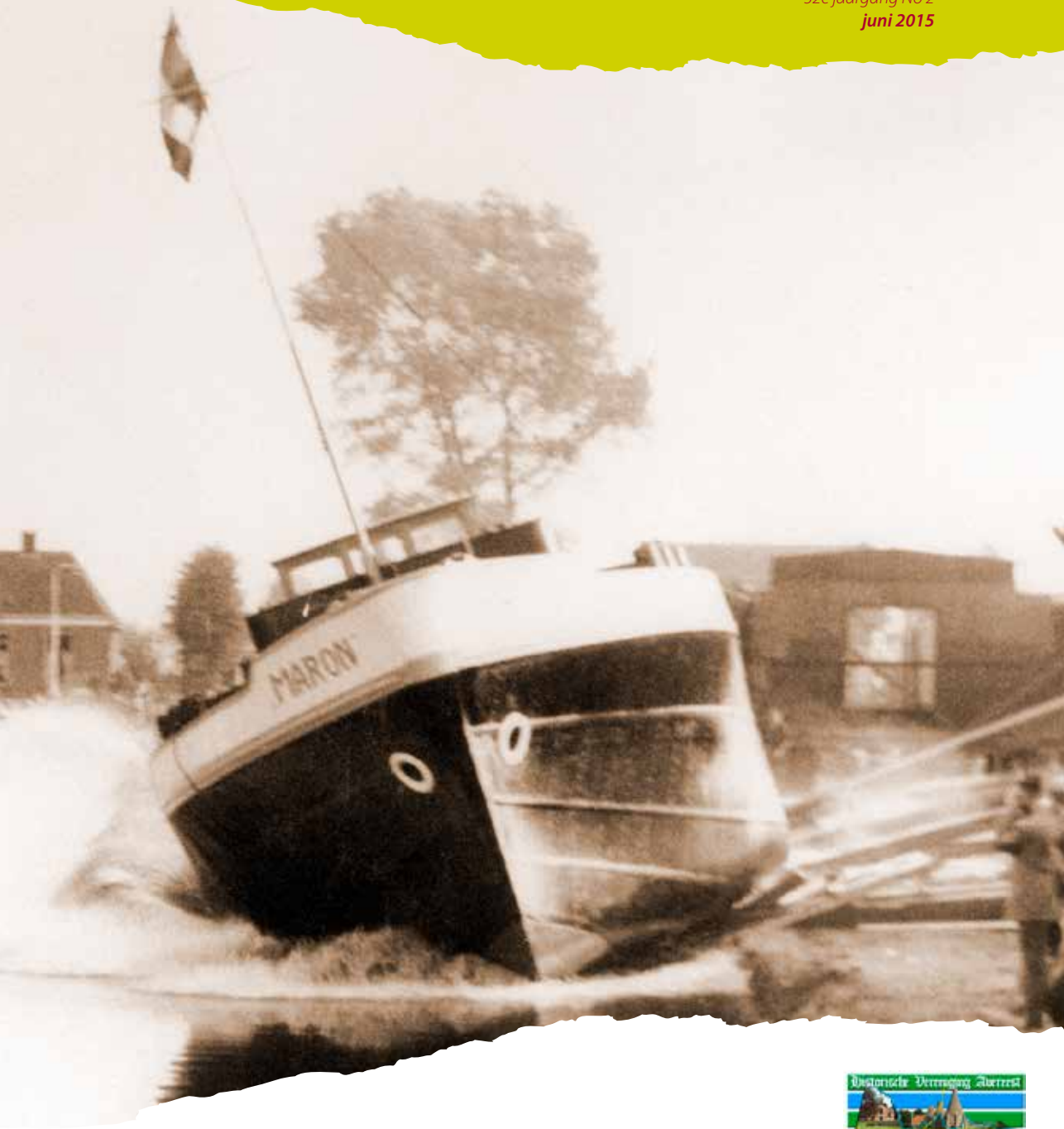

d' Avereester ***kroniek***

32e jaargang No 2
juni 2015

Inhoudsopgave

Woord vooraf <i>Joop Moes</i>	3
Van de bestuurstafel <i>Het bestuur</i>	4
Ijzendijke en Dedemsvaart, een historische stedenband <i>Bert van Gelder</i>	6
Het vijfde pand <i>Tinus van Marle</i>	11
Een schip en een werkplaats <i>Gerard H. Varwijk</i>	14
Wat zijn ogen zien, maken zijn handen <i>Marry Brand-Doosje</i>	16
Van de redactie <i>Redactie</i>	20
Middenstanders Hoofdvaart-west	22
Dat staat allemaal in de krant <i>Helmuth Rijnhart</i>	24
Familie Kroezen aan Sluis Zes <i>Wil Wytzes</i>	32
Bruggen over de Dedemsvaart nabij het Ommerkanaal <i>Henk Jan Krikke</i>	37
Een eeuw geleden <i>Janny Slot-Kelder, Gerrit Slot</i>	40

Scheepswerf Peters

De tewaterlating van het schip "Maron" in 1956 bij scheepswerf Peters in Dedemsvaart. Om wateroverlast voor de aanwonenden aan de oostzijde van de Peterswijk te voorkomen, werden voor de woningen schotten geplaatst. De "Maron" is in 2011 te Haarlem gesloopt.

ISBN nr. 1380-1228.

Woord vooraf

Het ambt van burgemeester lijkt een begerenswaardige post. Als er ergens in den lande een vacature ontstaat, komen er veel sollicitaties. Toch is het voor een burgemeester niet altijd even gemakkelijk om het beroep uit te oefenen. In sommige gemeenten hebben burgemeesters grote moeite met motorbendes en drugs-laboratoria.

Wanneer je een voor één of meer burgers niet welgevallig besluit neemt, kan het zijn dat je geïntimideerd wordt. Maar ook een hogere overheid kun je het niet altijd naar de zin maken. Als de centrale overheid een besluit neemt over het verstrekken van brood, bed en bad aan asielzoekers en burgemeesters geven aan dit besluit niet te zullen uitvoeren, heb je ook de poppen aan het dansen. Toen de derde burgemeester van Avereest, Coenraad Willem baron van Dedem, in 1840 werd belast met inkwartiering van dertig dragonders in het gemeentehuis vanwege vermeende opstandige activiteiten door turfgravers, stond hem dat in het geheel niet aan. Hij was van mening dat de patrouilles van de "de militaire magt" langs de wijken in de venen eerder voor onrust zouden zorgen. Weliswaar hadden de turfstekers het werk neergelegd, maar tot ongeregelde heden is het niet gekomen. De mannen uit het Evangelische Ladberg hadden het werk al hervat. Immers, niet werken betekende geen inkomsten. De Rooms-Katholieke gravers uit Lingen wilden nog een poging wagen om betere betaling te realiseren. Zij stuurden twee afgevaardigden naar de gouverneur in Zwolle om hun belangen te bepleiten, de veenwerkers kregen het echter niet voor elkaar om meer uitbetaald te krijgen. De pastoor zag een loonsverbetering ook

niet meer zitten en gaf de raad het werk te hervatten. Op 6 mei 1840 eindigde de staking die op 29 april was begonnen. Op dezelfde dag schreef burgemeester Van Dedem aan de gouverneur: "... en op dit oogenblik krijg ik de tijding dat beden allen aan het werk gaan, daar de Heer Pastoor het verlof gegeven heeft om te beginnen, door 20 dagwerk te graven en slechts 19 te doen betalen ..." (Hetgeen erop neer kwam dat er toch maar 19 stuivers per dagwerk werd betaald.) "Daar nu weder de rust hersteld is, zoo zie ik geen gevaar dat zij weder zullen beginnen, en ik ben zo vrij UHEGstr. in consideratie te geven het Detachement Dragonders naar hun garnizoen te doen retourneren". De burgemeester had in zoverre zijn zin gekregen dat de gewapende macht vertrok, maar hij wilde de gouverneur wel duidelijk laten weten dat aan de in zijn ogen gerechtvaardigde eisen van de stakers niet was tegemoet gekomen. Dit kreeg voor de burgemeester een onaangename staart. Van de gouverneur had hij kennelijk een reprimande gekregen. Op 15 mei schreef de burgemeester terug: "... dat het mij bevreemd en leed doet, deze zoo zeer onverdiende en mij onaangename letteren te moeten ontvangen...".

Toen ik van de middelbare school kwam, vond mijn vader dat ik maar een baantje op het gemeentehuis moest zoeken, dan zou ik later misschien wel burgemeester kunnen worden. Ik koos een ander pad. Meester ben ik wel geworden, het "burge" is aan mij voorbij gegaan.

Lectori salutem,
Joop Moes

Nieuwe leden

In de periode van 1 maart 2015 - 1 juni 2015 hebben we de volgende nieuwe leden mogen inschrijven:

E. Baas, Balkbrug
J. Visscher, Dedemsvaart
W. Rademaker, Dedemsvaart
A.A. van Straalen, Dedemsvaart

T.K. Jager, Balkbrug
G.J. Vasse, Vlissingen
Y. Leyerik, Dedemsvaart
A. Winters, Dedemsvaart

Allen hartelijk welkom bij de Historische Vereniging Avereest.

Notulen jaarvergadering d.d. 13 april 2015

Voorzitter Barend Rooseboom kon naast de aanwezige bestuursleden, ongeveer 25-30 leden verwelkomen op de jaarvergadering.

De voorzitter keek allereerst terug op alle activiteiten die in het afgelopen jaar hadden plaatsgevonden. Aansluitend vertelde hij het e.e.a. over wat er in dit jaar zoal voor de HVA op stapel staat.

"In de oudheidkamer staat in 2015 een foto-expositie opgesteld over de scheepswerven in de voormalige gemeente Avereest. Zoals elk jaar heeft de expositie in de turfschuur weer wat kleine veranderingen ondergaan. Momenteel wordt er nog gewerkt aan het opknappen van de expositie in de middelste kalkoven. We blijven lekker bezig met elkaar", aldus de voorzitter.

De werkzaamheden i.v.m. de realisatie van de scheepshelling en de werfhuisjes vorderen gestaag.

De notulen van de jaarvergadering 2014 worden, zonder op- en/of aanmerkingen goedgekeurd.

Ook het financieel jaarverslag 2014 en de begroting voor 2015 geven geen aanleiding tot discussie en/of vragen.

De kascontrolecommissie, bestaande uit Henk Bartelds en Nico Rekers, heeft haar werk gedaan en stelt dan ook voor de penningmeester decharge te verlenen. In het komende jaar zullen Nico Rekers en Gert Tempelman de kascontrolecommissie vormen.

Rien Moes, Barend Rooseboom en Johan Veenstra zijn volgens het rooster aftredend. Zij stellen zich opnieuw beschikbaar. Tegenkandidaten zijn niet ingediend en dus worden allen herkozen. Hillie Olijve heeft aangegeven graag te willen stoppen met haar bestuurswerkzaamheden. Omdat er nog geen nieuwe kandidaat is gevonden, geeft het bestuur aan voorlopig met acht mensen door te gaan.

De vergadering gaat hiermee akkoord.

Tijdens de rondvraag wordt er wederom aandacht besteed aan de mogelijkheden om bijv. Sluis 6 weer zichtbaar te maken. Het bestuur geeft aan dat hierover contacten zijn gelegd met de projectontwikkelaars van het grondperceel waarin deze sluis ligt, maar dat die op dit moment geen actie wensen te ondernemen. Men heeft wel toegezegd aan eventuele kopers van de grond de wensen van de HVA kenbaar

te zullen maken.

Voorts wordt gevraagd of de HVA nog actie heeft ondernomen t.a.v. de bolders in de tuin van de fam. Viskaal. Dat is nog niet gebeurd.

Het onderhoud van het oude gedeelte van begraafplaats "Mulderij" laat nog wel eens wat te wensen over. In Oud-Avereest wordt dit gedaan door dhr. Petter. Afsproken wordt dat contact zal worden gezocht met deze man om te kijken wat hij eventueel voor ons zou kunnen doen op begraafplaats "Mulderij". Opgemerkt wordt ook dat er in de werkplaats nog een mal ligt voor het

maken van koetswielen. Kunnen we daar iets mee in de bestrating? Mogelijkheden zullen bekeken worden door de vrijwilligers die hiermee bezig zijn.

Niet meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter omstreeks 21.00 uur het officiële gedeelte van deze jaarvergadering. Na een korte pauze wordt geluisterd en gekeken naar een zeer interessante uitleg over de website www.bonmama.nl door Helmuth Rijnhart.

Janny Slot-Kelder

Open Monumentendag

12 september 2015 - streekmuseum "De kalkovens"

Open Monumentendag vindt dit jaar plaats op zaterdag 12 en zondag 13 september. De toegang tot het streekmuseum is op deze twee dagen gratis. Vooral zaterdag zullen er op het kalkoventerrein **allerlei activiteiten plaats vinden vanaf 13.00 uur.**

We beginnen om 13.00 uur met **de officiële opening van de scheepshelling en de werfhuisjes (smederij en timmerwerkplaats)!**

Het thema voor dit jaar is "Kunst en Ambacht". We kunnen daarbij denken aan allerlei vormen van kunst, bijv. schilderen, tekenen, grafiek, beeldhouwen, muziek en zang, dans, enz.

Meer in de lijn van onze vereniging ligt natuurlijk het ambacht. Op zaterdag 12 september zijn er dan ook een groot aantal "oude ambachten" te zien op het kalkovencomplex, bijv. een touwslager, een klompenmaker, een kantklosster, een mosterdmaakster, enz. In de smederij zullen de smeden demonstraties geven en in de timmerwerkplaats zijn timmerlieden aan het werk.

Op dit moment zijn we druk bezig om het programma voor zaterdag 12 september helemaal rond te krijgen. Voor jong en oud is er die dag wel

iets te zien of te beleven. Om de sluier een klein beetje op te lichten: optredens VAKK - shantykoor – muzikanten - oude ambachten – varen met de opduwer – en nog veel meer!!

Voor het eerst in de geschiedenis van de HVA is het **museum ook open op deze zaterdagavond**. Het terrein wordt prachtig verlicht en ook dan zijn er nog talrijke activiteiten. Zowel buiten als in de gashouder is er muziek te beluisteren.

Ook in **"Tuinen Mien Ruys"** zijn zaterdag 12 september veel activiteiten, zoals:
- Een expositie "Van Experiment tot Rijksmonument". De tuinen uit de jaren '60 zijn uitgeroepen tot rijksmonument en ter gelegenheid daarvan is er een tentoonstelling samengesteld over de wederopbouw, met name over de invloed die Mien Ruys daarin gehad heeft.

- Demonstraties van de ambachtelijke takkenbosoven door Aard Oegema. De takkenbosoven is een hulpmiddel om duurzaam om te gaan met het ambacht broodbakken.

- Expositie botanisch tekenen over de kunst en het belang van tekenen van bloemen en planten.

Wij nodigen u van harte uit voor een bezoek aan ons museumcomplex en aan "Tuinen Mien Ruys" op zaterdag 12 september 2015.

Alle actuele informatie zal vermeld worden op onze website www.hvavereest.nl en in de weken voor Open Monumentendag in de huis-aan-huis bladen.

Het bestuur

IJzendijke en Dedemsvaart, een historische stedenband

Nadat IJzendijke in oktober 1944 bevrijd was, bleek niet alleen dat grote delen van het dorp in puin lagen, maar ook dat veel inwoners hun hele hebben-en-houden verloren hadden tijdens de oorlogshandelingen. En dat gold voor veel meer bewoners van Zeeuws-Vlaanderen; zeker ook op het platteland.

H.A.R.K.-comité's

Er werden daarom door het Rode Kruis plaatselijke H.A.R.K.-comité's ("Hulp-Actie Rode Kruis") opgericht om de verleende noodhulp ter plaatse te verdelen. IJzendijke kreeg via de H.A.R.K.

hulp aangeboden van de gemeente Avereest (tegenwoordig: Hardenberg) in Overijssel, waar Dedemsvaart de grootste kern was. Later in 1946 kwam daar ook nog de hulp van de gemeente Mijdrecht (tegenwoordig: Ronde Venen) in de

Oktober 1944. Barakkenstraat-Nassaustraathoek Waterpoortstraat.
(Collectie Bert van Gelder)

provincie Utrecht bij.

De hulp bestond op gemeentelijk niveau in het herstellen van de ambtelijke administraties. Maar veel belangrijker voor de bevolking was, dat er ook goederen en geld werden overgemaakt, die vervolgens door het IJzendijkse H.A.R.K.-comité onder de bevolking werden verdeeld. Mogelijk werd in de eerste periode (1946-48) ook kleding gestuurd, want in Dedemsvaart was de grote "Delana"-kledingfabriek.

Dedemsvaart en Mijdrecht royaal onthaald

In oktober 1946 kwamen delegaties uit Dedemsvaart en Mijdrecht zich een dag "op de hoogte stellen van de noden en verlangens van IJzendijke" (PZC, 1 november 1946). Eerst werd er vergaderd op het gemeentehuis. Daarna werd een wandeling gemaakt door de dorpskern. Waarna het gemeentebestuur en het H.A.R.K.-comité de gasten

en zichzelf een diner bij "Het Hof van Koophandel" aanboden. 's Avonds werd vervolgens in het "Hofzicht theater" voor de gasten een bonte avond verzorgd. Tijdens die avond, waar meester Cornelis als spreekstalmeester optrad, werden na de obligate toespraken "mooie liederen" ten gehore gebracht door het gemengd koor "Zanglust", werd er gedeclameerd door E. Ghuijs, werden er boerendansen opgevoerd door de Christelijke Boerenjeugd en droeg R. de Pauw zijn alom bekende voordrachten voor. Meester Cornelis zong bovendien nog zijn door hemzelf gecomponeerde lied "Dank aan

"Delana" te Dedemsvaart. (Collectie HVA)

Mijdrecht & Avereest", dat gebisseerd werd wegens het enorme succes bij de gasten. Pas ver na twaalfen kon burgemeester Lodi von Bönninghausen tot Herinckhave zijn dankwoord aan de aanwezigen uitspreken. Het was een zeer lange, maar prachtige avond geweest! Als dank schonken de adoptiegemeenten de volgende dag ieder f 500,- "voor het lenigen van den grootsten nood". (De Stem, 9 november 1946).

Tegenbezoek

In juli 1954 gingen vervolgens de heren Doens, Dierickx, Hendrikse, Calon, De Rijcke & Retel namens gemeente, ondernemers en VVV van IJzendijke naar Avereest. Daar werd de IJzendijkers een soortgelijk programma aangeboden als eerder in Zeeuws-Vlaanderen was gepresenteerd, maar nu uiteraard door de Avereester bevolking. Met name het optreden van het operette-gezelschap van de "Avereester Kunstkring" viel dusdanig in de smaak dat het werd uitgenodigd ook in IJzendijke opvoeringen te komen verzorgen. Daadwerkelijk werden in de daaropvolgende jaren in IJzendijke de

operettes "Het Lied van de Woestijn" (september 1954) en "De Vogelhandelaar" (juli 1956) door de "Avereester Kunstkring" opgevoerd. "The Desert Song" op de Markt en "Der Vogelhändler" in het jeugdgebouw.

Maar ook op officieel niveau waren de contacten warm. Zo was bijvoorbeeld bij de in-gebruik-neming van het badhuis in IJzendijke een delegatie uit Avereest aanwezig.

Herhaalde contacten

Andersom gingen ook de bovengenoemde IJzendijkse heren met een zekere regelmaat terug naar Dedemsvaart. Afsproken werd met burgemeester Joh. de Widt en de wethouders van Avereest dat een afvaardiging van de IJzendijkse gemeenschap uitgenodigd zou worden om op kosten van Avereest hun gemeente te komen presenteren in Dedemsvaart. Niet alleen een honderdtal IJzendijkers zou ondergebracht worden, maar ook hun verblijf bekostigd. Alle verenigingen zouden zich dat weekeinde in Avereest in het theater en op de sportvelden kunnen presenteren. En gederfde daginkomsten van de deelnemers (vanwege het

opnemen van vrije dagen) zouden door de gemeente Avereest gerestitueerd worden. Een waarlijk genereus aanbod!

Avereest waar ligt dat?

Op vrijdag 17 mei 1957 was het dan zover, dat een aantal IJzendijkers in de gereedstaande bus stapte. Naast de verenigingsleden mochten ook andere inwoners van IJzendijke (nagenoeg) gratis mee. Daarvoor had men zich kunnen opgeven bij dhr. Retel van hotel "De Vier Emmers" in de Landpoortstraat. Maar blijkbaar was die belangstelling niet erg groot, want maar één bus van de Zeeuws-Vlaamse Tramweg Mij. hoefde gehuurd te worden. Met die bus werd met de pont bij Kruiningen de Westerschelde overgestoken en vervolgens ging de reis via Breda en Arnhem naar Avereest. Probleem voor de buschauffeur was dat nergens op de ANWB-borden Avereest werd vermeld en dat niemand hem had verteld dat richting Dedemsvaart gereden moest worden. Ook de pianiste van "Flandria" die in Rotterdam woonde en op eigen gelegenheid met de trein naar Avereest zou reizen, werd niet begrepen toen ze op station Meppel vroeg waar de bussen naar Avereest vertrokken.

Die vrijdagmiddag om half zes arriveerde de bus bij hotel "Kiewiet", waar burgemeester De Widt en het bestuur van de "Avereester Kunstkring" de gasten opwachtte. Daarna werden de gasten ondergebracht bij hun gastgezinnen.

Culturele activiteiten

's Avonds werd namens IJzendijke een optreden verzorgd door accordeonorkest "Flandria", waarna toneelclub "De Leeuwerik" de klucht "Drie Is Te Veel" opvoerde. De Dedemsvaartsche Courant schreef hierover: *"Wel moest men even aan dit kolderstuk en de spelers wennen, daar de spelers soms het Hollands weleens vergaten en vervielen in het sappige zoete Vlaams. Men kon er zeker van zijn, dat indien er weer een Vlaams gedeelte volgde, de spelers het beste in hun rollen zaten."*

Bezoek Delana en Holland

Zaterdagochtend 18 mei bezochten de IJzendijkse dames textielfabriek "Delana" en de IJzendijkse heren speelgoedfabriek "Holland", waarna gezamenlijk met de bus een rondrit door Avereest en een wandeling door het stadspark werd gemaakt.

Gemeentehuis Avereest in Dedemsvaart. (Collectie HVA)

De IJzendijkers op de stoep van hotel Kiewiet. In het midden burgemeester mr. Joh. de With en de heer K. Lindeman. (Collectie Bert van Gelder)

De spelers van de R.K. IJzendijkse toneelgroep "De De Leeuwerik" in de klucht "Drie Is Te Veel".
(Collectie Bert van Gelder)

Schutters en bollers

Na de middag kwamen de schutters en de bollers aan de beurt om hun sporten te demonstreren. Voorafgegaan en gevolgd door twee fanfare-korpsen en twee drumbands trok men in een grote stoet naar het voetbalterrein. Nadat een poosje was geschoten was het vermakelijk te zien hoe de schutters C. Mussche, Corijn, Ongenae, J. de Lessine en de anderen in hun mooie Zeeuwsch-Vlaamse taal de schutters-debutanten (uit Dedemsvaart) de kunst trachtten bij te brengen. (De Stem, 22 mei 1957) Ook de krulbollers hadden heel veel bekijks bij het beoefenen van hun spel, dat in Overijssel onbekend was. Daarna ging men gezamenlijk naar hotel "Centraal", waar de IJzendijkers namens het gemeentebestuur van Avereest enkele verversingen werden aangeboden.

Nog meer cultuur

's Avonds ging men naar de "E.D.S.-hal", waar de première was van Karl

Millöcker's operette "Der Bettelstudent" in een uitvoering van de "Avereester Kunstkring". In de pauze speelde "Flandria" nog enkele nummers. En na afloop was er in eethuis "De Kalkwieke" een gezellig samenzijn, dat duurde tot in de vroege ochtenduren.

Na de kerkdienst de terugreis

Op zondagochtend ging men ter kerke, waarbij in de katholieke kerk ter ere van de IJzendijkers een nieuwe meerstemmige mis werd uitgevoerd door leden van de "Avereester Kunstkring". Die zondagmiddag om één uur vertrok de bus weer richting IJzendijke, nagezwaaid door nagenoeg half Dedemsvaart. Via een toeristische route (namelijk Ommen, Zutphen en Loenen), uitgestippeld door M. Wijffels, reed men via Arnhem en Breda terug naar Petit Paris, waar men 's avonds om half elf arriveerde.

Het einde van een warme band

Dat was het hoogtepunt en tevens het

eindpunt, van de stedenband IJzendijke-Avereest, die ruim tien jaar had bestaan. De economische situatie in IJzendijke was in die tien jaar dusdanig verbeterd, dat de onderlinge band van "hulpverlening" was overgegaan in een band "van meer folkloristische aard". (Dedemsvaartsche Courant 20 mei 1957).

Nadat de burgemeester van Avereest, J. de Widt, per januari 1958 was overgestapt naar Middelburg en de burgemeester van IJzendijke, Lodi von Bönninghausen tot Herinckhave, in 1959 naar Terheijden, waren de warme persoonlijke banden weggevallen en verwaterde het contact.

Weliswaar bestaat de "Avereester Kunstkring" (onder een andere naam) nog steeds en voert zij nog ieder jaar minstens één nieuwe operette of musical op, maar IJzendijke heeft

Zaterdagmiddag 18 mei 1957. Burgemeester De With opent de demonstratie krulbollen in Dedemsvaart. (Collectie Bert van Gelder)

de "Kunstkring" sinds 1956 niet meer bezocht.

IJzendijke,
Bert van Gelder
bfangelder@hotmail.com

Het vijfde pand

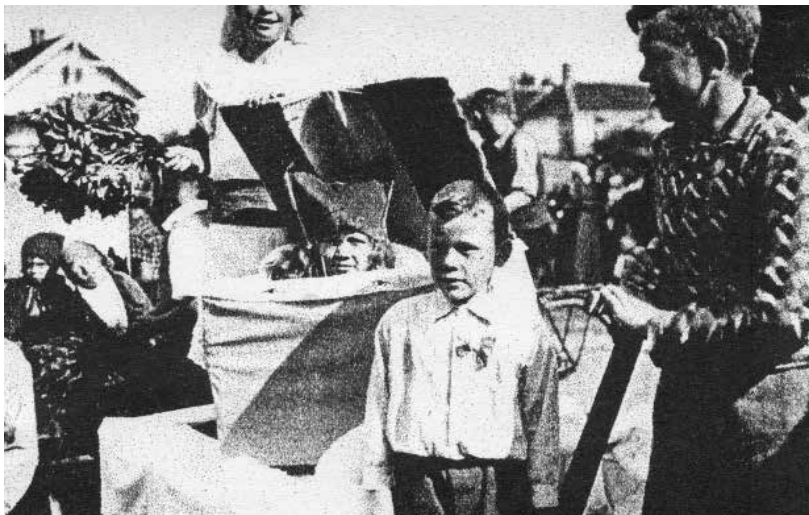
Jaarlijks werd in Balkbrug een groot Oranjefeest gehouden op 31 augustus, de verjaardag van koningin Wilhelmina, toen Koninginnedag. Het voordeel van een feest in deze periode van het jaar was, dat het vaak mooi weer was. De organisatie was in handen van de Oranjevereniging V.O.E.V.

Versiering

Het hele dorp deed hier aan mee, grote poorten werden gemaakt aan de toegangswegen van Balkbrug, zoals bij Sluis Vijf, bij het zwembad, aan de Ommeweg en bij de melkfabriek. De poorten werden gemaakt van dennengroen en van heide, opgevuld met van papier gemaakte bloemen.

Vanaf Sluis Vijf tot Balkbrug werden vlaggetjes opgehangen tussen versierde houten palen. De vlaggetjes werden door de mensen zelf gemaakt.

Als versiering werden verder papieren slingers gebruikt, opgevuld met heide. Heide stond in deze tijd volop in bloei en het was goed voor het behoud van de heidevelden dat het geplukt werd.

Meedoen in de optocht met versierde karretjes. (Collectie Tinus van Marle)

Feestelijke activiteiten

Op het feestterrein werden kinderspelen gehouden, zoals, zaklopen, hardlopen, touwtrekken en nog veel meer. Op de lagere scholen werden verschillende vaderlandse liederen ingestudeerd om op die dag in een grote groep samen te zingen.

Liedjes als "Wij leven vrij wij leven blij",

"Op de blanke top der duinen", "Hoe schitteren de kleuren van Nederlands vlag" en natuurlijk ons "Wilhelmus" werd door iedereen uit volle borst meegezongen.

Ook werden motorbehendigheidswedstrijden gehouden door plaatselijke motorrijders, zoals stoelendans. Balen stro werden als stoelen gebruikt en als er een harde toeter ging moest iedereen een strobaal zien te bemachtigen. Na elke ronde viel er een motor af en werd er een strobaal weggehaald, net zo lang tot er nog één strobaal en twee motorrijders over waren. Degene die na de toeter als eerste het been op de strobaal had gezet, had het spel gewonnen.

Kermis

Op het feestterrein aan de Meppelerweg tegenover de toenmalige huisartsenpraktijk waren grote kermisattracties opgesteld, zoals een zweefmolen, een draaimolen en een grote cakewalk. Dit was een grote kermisattractie waar je helemaal doorheen moest lopen. Op moeilijke en minder moeilijke manieren werd je er doorheen geloodst. Als je dan weer buiten stond moest je even een beetje in

balans komen.

Ook was er een bokstent waar je tegen betaling een bokswedstrijd kon zien. Mensen uit het publiek werden uitgenodigd om hier aan mee te doen. Er waren altijd wel bepaalde personen die het aandurfd. Soms leek het ook wel doorgestoken kaart omdat uitgenodigde mensen geld kregen, als ze een medewerker van de tent het duel lieten winnen.

Ik herinner mij ook dat ik voor het eerst een "steile wand" zag, een grote ronde silo, ongeveer 4 meter hoog. Aan de bovenste, buitenste rand konden mensen tegen betaling kijken hoe in die hoge silo motoren in het rond reden met een behoorlijk hoge snelheid.

Eerst een paar keer rond, later één links om en één rechts om en weer later geblinddoekt. Dat was spannend, ik had dit nog nooit eerder gezien.

Er werden ook mensen naar binnen gevraagd om op die motoren mee te rijden. Altijd waren er wel jongens en meiden die dit aandurfd. Eerst mochten de jongens meerijden. Dat ze dit durfden, zittend voorop het stuur zo vele rondjes rijden.

Daarna waren de meisjes aan de beurt, ook zij moesten dan voor op het stuur plaats nemen. Ze moesten zich aan het stuur vasthouden, maar bovendien hun rok. Als de rok ook maar iets opwaaide was het natuurlijk gillen geblazen, maar het was een prestatie dat ze dit deden.

Er stond op het feestterrein ook een grote tent

waar wat gedronken kon worden, voor de schoolkinderen was er een gratis consumptie, ouders moesten voor een consumptie betalen.

's Avonds werd er verder gefeest en gedanst in de grote tent onder begeleiding van een muziekbond.

Jeugdsentiment

Toen wij later nog eens aan de steile wand terugdachten, hebben we met een grote groep jongens een diepe ronde kuil gemaakt om daar met de fiets in het rond te gaan rijden. Op die manier deden we de motoren in de steile wand na.

Jaren later heb ik er een soort gedicht over gemaakt, "Jeugdsentiment", omdat ik nog vaak aan die mooie tijd moest terug denken.

*Ons speelterrein een heideveld
Waar wij konden spelen zonder geld
Een hut waar je in spelen kon
En waar ook menig verbaal begon
Een gat in de grond als steile wand
Fietsen in het rond met amper een band
Het stuur dat werd dan doorgezaagd
En aan de buurman werd gevraagd
Zou je de rechter aan de linker kunnen
lassen
Zodat het als racestuur weer zal passen*

In de steile wand. (Collectie Tinus van Marle)

*Hij maakt dat geheel voor niets
Hadden wij dan een heuse racefiets
Wat hadden wij daar veel plezier
Gezien door mensen die naar hier
Kwamen kijken naar onze gein
Het was voor groot en ook voor klein
Namen noemen doe ik niet, want voor je
het weet*

*Heb je angst dat je er een vergeet
Voor al die namen maar een ding
Die blijven vast in mijn berinnering.*

Een echt gebeurd verhaal, nu ongeveer
65 jaar geleden.

Tinus van Marle

Een schip en een werkplaats

In mijn collectie vond ik een foto die reeds vele jaren geleden is gemaakt en hierbij afgebeeld. Het is niet bekend wanneer de foto precies is gemaakt, maar de werkplaats op de achtergrond is gebouwd in 1934. Deze foto is dus in ieder geval gemaakt na 1934.

De locatie is bekend. Het schip ligt nl. in de Langewijk direct ten oosten van de brug van de Van Haeringenstraat. De werkplaats was van schilder H.G. Tromp, die daar destijds zijn bedrijf en woning had.

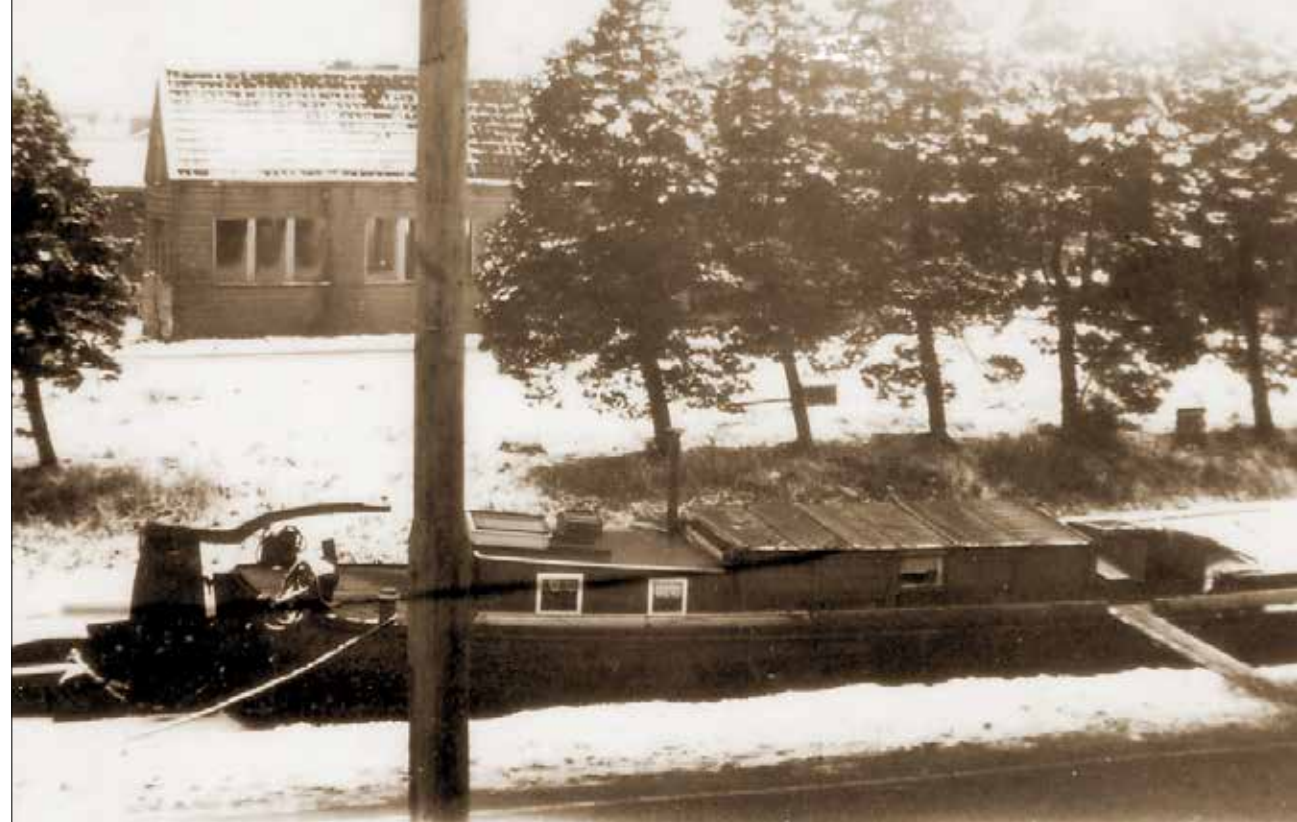
Schip in de Langewijk

Op de voorgrond zien we een schip in de Langewijk. Het is het schip van Roelof Pouls, genaamd "Dina". In het verengingsblad van de HVA 2003/4 is te lezen dat Roelof Pouls destijds woonde aan de Molenwijk. Verder staat te lezen: "Eerst had hij een bokschuit voor de turf en later een turfschip, de "Neerlandia" en nog weer later de "Hollandia", waarmee hij turf vervoerde naar zijn klanten. In het najaar vervoerde hij aardappelen en daarna compost afkomstig uit Wijster. Zijn zoon Henk nam het schip over en noemde het na zijn huwelijk "Dina". Nog weer later is het schip omgebouwd tot woonschip en lag het in Zwolle. Op de hierbij geplaatste foto lijkt het dat naast de kajuit een extra raam is aangebracht. Wellicht werd het schip hier al als woonschip gebruikt.

Werkplaats van de schilder Tromp

Op de achtergrond van de foto is de werkplaats te zien van schilder H.G.

Tromp. Tromp woonde in het laatste huis aan de oostkant van de Van Haeringenstraat. Achter zijn huis had hij zijn schilderwerkplaats. In 1930 heeft hij de werkplaats verbreed en iets naar achteren geplaatst. Korte tijd later, in het jaar 1934, werd deze vervangen door een geheel nieuwe werkplaats met daarin een autospuiterij. Er waren in die tijd steeds meer auto's gekomen. Het was iets voor de toekomst. De werkplaats had drie ramen aan de zijkant. Opvallend was dat Tromp op de zijkant een bord had aangebracht met de tekst: "Eerste Dedemsvaartsche autospuitinrichting". Eén van eerste auto's die de fa. Tromp in de dertiger jaren in de autospuiterij heeft behandeld was de vrachtauto van de fa. B. Sipkema & zn. Het resultaat mocht er zeker zijn zoals op de foto is te zien. Op de vrachtauto stond te lezen: "Fa. B. Sipkema & Zn., meubileering, Balkbrug De Krim. Links op de foto is nog juist de brug over de Langewijk te zien.

Het schip "Dina" in de Langewijk nabij de Van Haeringenstraat. (Collectie Gerard Varwijk)

Het blijkt dus dat de fa. Sipkema vestigingen had in Balkbrug en De Krim. Dat kan goed kloppen, immers de vestiging aan de Julianastraat in Dedemsvaart bestond toentertijd nog niet, maar pas vanaf het jaar 1938.

Tenslotte

Naast de bovengenoemde foto is er in de fotocollectie van de Historische Vereniging nog een foto van de Langewijk waarbij de schilderwerkplaats annex autospuiterij van Tromp in de verte ook te zien is.

Gerard H. Varwijk

Bronnen:

- A.J. Huisman-Meinders en T. Kleis, *De Van Haeringenstraat en haar neringdoenden* (3), HVA 2003/4 pag. 17
- N.W.H. Rijnhart, *Bevolkingsregister, bouwvergunningen en beeldbank Avereest*

De vrachtauto van de fa. Sipkema. (Collectie Gerard Varwijk)

Deze spreuk is zeker van toepassing op het leven van Roelof Bouwers, die een arbeidzaam leven heeft gehad. Roelof werd geboren in Dalerveen op 29 juni 1922.

Vader Gerrit Jan Bouwers en moeder Roelofje Alverink hadden een gezin met zes kinderen, mooi verdeeld, drie jongens en drie meisjes. Roelof was de benjamin van het gezin. Vader had een aannemersbedrijf in Dalerveen, gemeente Dalen. Twee broers van Roelof hadden dezelfde interesse als vader, het timmervak. Roelof niet, hij was al op jonge leeftijd te vinden in de smederij van het dorp. Machtig interessant vond hij dit en dan vooral het smeedwerk rondom het vuur.

School en verder leren

Na de lagere school gaat Roelof naar de ambachtsschool in Coevorden. Dit is een driejarige opleiding. Roelof laat wel aan zijn ouders merken dat het vak timmeren niets voor hem is, hij kiest liever het vak metaal. Zijn vader en broers proberen hem over te halen, maar Roelof houdt zijn poot strak. Vader Bouwers merkt wel dat zijn jongste het serieus meent en zegt tegen hem: "Moet je eens goed luisteren, waar je aan begint, maak je ook af." Roelof volgt zijn doel en gaat voor de smederij. Na het laatste jaar doet Roelof nog de opleiding autotechniek. Roelof vertelt dat hij in totaal door de jaren heen elf verschillende papieren heeft behaald om een eigen zaak te mogen runnen.

Werken en oorlog

Na de ambachtsschool gaat Roelof werken bij Masselink in Zweeloo. Op de morgen

Bordje Rijksdiploma hoefsmid. (Collectie fam. Bouwers)

van de 10e mei 1940, hij is dan achttien, breekt de oorlog uit. Masselink en Roelof zijn aan de praat en horen motoren op de straat. Ze lopen er naar toe en zien overal Duitse soldaten. Heel bedreigend komt dit over. Bij de overburen ligt een Duitse soldaat tegen het huis, hij houdt de boel in de gaten. Het dorp lijkt compleet overvallen en dat 's morgens al om negen uur.

Tijdens de vijf oorlogsjaren was Roelof op een leeftijd die de bezetters wel aanstond om voor hen te werken. Maar Roelof voelde daar niet veel voor. Na Zweeloo werkte hij nog een tijdje bij Naber, de smid in Dalen. De toestand werd op een bepaald moment zodanig, dat Roelof besloot onder te duiken. Hij kwam terecht bij de smederij van zijn zwager in Exloo. Na een tijdje kwam het bericht dat de bezetter het nu gemunt had op vader Bouwers. Vader had bericht gekregen zich te melden bij de Todt* (OT). Roelof vond dit maar niks en stelde voor dat hij zich ging melden in plaats van zijn vader. Op een maandagmorgen vertrok Roelof naar Smilde om zich te melden. Overdag werd er van de mannen verwacht ijverig bezig te zijn op een heideveld. De hele dag aan de schop. 's Avonds naar huis was er niet bij, maar Roelof trof het met de goede slaapplek. Hij mocht zelfs wel in de bedstee slapen, zo gastvrij was de

familie van de Velde. Na zo'n zes weken had Roelof genoeg van de heide en net voor Kerst had Roelof het wel gezien en dook weer onder bij zijn zwager in Exloo. Het smidswerk lag hem toch beter. Wat wel bleef was het contact met het gezin van de Velde. In die zes weken was er een ware vriendschap ontstaan.

**De Todt is genoemd naar Fritz Todt, ook wel OT genoemd Organisation Todt, opgericht in 1938, een op militaire leest geschoeide bouworganisatie. De OT heeft op zeer grote schaal bunkers en andere verdedigingswerken gebouwd in Duitsland en andere bezette gebieden. Op een bepaald moment werden burgers gedwongen te werken aan het verstevigen van de verdedigingslinies. Denk dan aan het maken van loopgraven, tankvallen, mangaten en tankgrachten.*

Bevrijdingsdag en de liefde

Mei 1945, Nederland viert de bevrijding. Zo ook in Exloo. Een hele koppel jongelui zit op die mooie lentedag in het gras van een soort parkje. Een meisje Tinie Zikken raakt aan de praat met Roelof en het klikt tussen de beide jongelui en van verkering komt trouwen, al duurt dat nog tot 19 oktober 1951. In het eerste jaar van hun trouwen ging Roelof naar Amsterdam om zijn vakdiploma smederij

te halen, daarnaast behaalde hij papieren voor hoefsmid, gas en waterfitter, het loodgietersambacht en fietsenreparatie. Roelof heeft in die jaren na de oorlog een werkplek gevonden bij Zomer in Borger. Maar een eigen smederij is toch door de jaren heen een wens van Roelof gebleven. Via mond tot mond reclame komt Roelof ter ore dat smederij Lowijs in Dedemsvaart aan de Stegerensallee een opvolger zoekt voor zijn zaak. Deze familie Lowijs heeft plannen te emigreren naar Nieuw-Zeeland. (is later niet doorgegaan) Roelof neemt contact op met Lowijs en de twee worden het eens.

Roelof en Tinie worden zelfstandige ondernemers.

Een heel ander leven breekt er voor hen aan. Roelof maakt in de loop van de tijd de smederij groter, door achter het woonhuis een schuur te bouwen. Naast de smederij is er bij het woonhuis een winkel. Tinie noemt het lachend: "Een winkel van Sinkel". Van alles was er te koop, haarden en kachels, maar ook potten en pannen, bussen gas, gereedschap etc. Tinie kreeg het beheer over de winkel en Roelof runde de smederij. De vader van Tinie kwam bij hen inwonen, Tinie was 23 jaar toen haar moeder is overleden. Vader Zikken zijn handen stonden ook

De Stegerensallee. (Collectie HVA)

De woning van de fam. Bouwers aan de Stegerensallee. (Collectie HVA)

niet stil, hij deed allerhande karweitjes en de mensen in de buurt deden graag een beroep op hem. Zijn bijnaam werd al snel "Ouwe Zikke".

Wat betreft de werkzaamheden in de smederij vond Roelof het smeedwerk het mooiste om te doen, daarnaast waren er zoveel andere werkzaamheden in de smidse. Helemaal alleen hoefde hij het niet te doen, o.a. Evert Meijerink heeft bij hem gewerkt. Roelof en Tinie vertellen dat het bij hun dagelijks wel leek op een "Huussie veur een ieder." Er zat bij hen, altijd wel een koffiedrinker. Er was eens klant die pruimde en soms was hij zo druk met praten, dat bij zijn weggaan de, in de vensterbank, neergelegde pruimtabak niet weer in de mond had gedaan en Tinie kon deze dan opruimen. Naast hun werk en gezin hebben beiden het altijd als gezellig gevonden al dat volk "op de dam." En, daarbij hoorde je meteen de laatste nieuwtjes.

Rieksdaalders

In de avonduren was er de administratie en op pad met de nota's. Roelof herinnert zich nog een anekdote van een wat oudere man. Roelof kwam bij hem om een betaling, het bedrag was ongeveer vijftig gulden. De man zei: "Ik hep alleen mar rieksdaalders, wil ie dat kleingeld wel?" Roelof vond dit geen bezwaar en ging weer verder, zowat scheeflopend van al dat kleingeld. Tinie had hem gevraagd even bij de slager aan te gaan om wat vlees mee te nemen. Roelof deed zijn bestelling en betaalde met de riekksdaalders.

De slager bekeek het geld en zei: "Weet ie wel dat dit niet meer geldig is, dit bint olde riekksdaalders van Willem drie". Roelof keek wel op zijn neus, had hij hem wat in de "mage laot'n splits'n". Gelukkig deed de slager niet moeilijk en is Roelof de riekksdaalders wel als betaalmiddel kwijt geraakt. Nu, na al die jaren hebben het echtpaar Bouwers er nog drie in hun bezit.

Gestopt met de smederij en ander werk zoeken

In de jaren zeventig van de vorige eeuw liep het bestaan van de kleine boeren terug, veel van hen gingen er al bij uit werken. Roelof heeft een gedeelte van zijn bestaan mede te danken aan de vele boeren die klant bij hem waren. Na 23 jaar als zelfstandig ondernemer besloot het echtpaar Bouwers te stoppen, maar het bleef wel wonen op zijn stekkie. Via hun boekhouder kreeg hij een baan bij Berkhof in Vroomshoop, bij de afdeling gas en water. Roelof was weer in loondienst. Na geruime tijd moest Berkhof noodgedwongen stoppen met de afdeling waar Roelof werkte en Roelof moest weer op zoek naar ander werk. Bij de kippenslachterij aan de Langewijk zochten ze een onderhoudsmonteur en Roelof ging solliciteren. Hij werd aangenomen en deed daar zo'n negen jaar allerlei voorkomende werkzaamheden en dan vooral in zijn branche, op gas en watergebied. In het magazijn was hij ook nogal eens te vinden. Op 62-jarige leeftijd is Roelof gestopt met werken.

Vrije tijd

Voor Roelof en Tinie breekt een tijd aan van niets moet en alles mag. Ze waren graag bezig in hun mooie groente- en bloementuin. Roelof was bezig met onderhoud van hun huis en in de voormalige smederij maakte hij prachtige dingen van hout. Een keukentje, een speelgoedauto en een poppenhuis, allemaal voor de kleinkinderen. Voor een nog te verwachten kleinkind maakte Roelof een houten wieg, commode en een ledikantje. Kortom stilzitten was er niet bij. Tinie is al jaren bij een leeskring. Beiden hebben ze door de jaren heen

Het echtpaar Bouwers. (Collectie fam. Bouwers)

al heel wat kilometertjes op de fiets afgelegd. Tinie's vader mocht ook graag fietsen. Op zondagmorgen stond hij al om vijf uur op de pedalen, voor kerktijd had hij dan al een flink eind gefietst.

Stegerensallee vaarwel

Roelof en Tinie worden ouder en besluiten in het dorp te gaan wonen. Ze hebben fijn gewoond aan de Stegerensallee, fijne burens gehad en veel werk verzet door de jaren heen. Nu breekt voor hen een rustige periode aan in een mooi klein huisje van alle gemakken voorzien en tijd om een mooi boek te lezen. Ze mogen genieten van de vier kinderen, aanhang en hun vier kleinkinderen.

Marry Brand-Doosje

Opening seizoen

Zaterdag 18 april opende streekmuseum "De Kalkovens" ook weer haar deuren voor het publiek.

Tot 1 november is het museum weer geopend op vijf middagen per week van 14.00 – 17.00 uur.

Op maandag en vrijdag is het museum gesloten.

De publieke belangstelling was op de eerste dag heel behoorlijk. Het liep de gehele middag goed door.

Op deze foto wordt de ligging van de werf van de fam. Holvast aan het Rak duidelijk aangegeven. (Collectie HVA)

De foto-expositie in de oudheidkamer "Scheepswerven in Avereest" was bij een ieder die geïnteresseerd is in alles wat met scheepvaart te maken heeft, zeer in trek.

Ook voor de bouw van de helling en de werfhuisjes was veel belangstelling.

Kortom: de HVA mag met tevredenheid terug kijken op het weekend van 18/19 april.

E-mailadressen

De HVA kijkt graag terug in de tijd maar ook naar de toekomst.

In onze tijd wordt de computer steeds belangrijker, brieven worden minder geschreven. Heel veel correspondentie gaat tegenwoordig per mail.

Hoewel de HVA probeert zoveel mogelijk informatie door te geven via de kroniek, is het soms wenselijk om de leden op de hoogte te brengen van activiteiten die nog niet bekend zijn op het tijdstip

dat de kroniek wordt gedrukt en al weer voorbij zijn op het moment dat een volgende kroniek verschijnt. Middels een soort van nieuwsbrief zouden we de leden tussentijds (dus tussen de datums dat twee kronieken verschijnen) kunnen informeren.

We hebben daarvoor dan wel de e-mailadressen nodig van onze leden. Geïnteresseerd in de nieuwsbrief? U kunt u aanmelden via de website of door een mailtje sturen naar: info@hvavereest.nl.

Scheepshelling

De leden die regelmatig op de website kijken, hebben al kunnen zien dat de realisering

van de scheepshelling en de bouw van de werfhuisjes steeds meer gestalte krijgt. Donderdag 4 juni jl. is het hellingspoor in de hellingbak geplaatst en hebben ook de lieren hun definitieve plaats gekregen. Komende weken wordt hieraan verder gewerkt. Zo moeten bijv. de lorries nog gemaakt en geplaatst worden.

De inrichting van de werfhuisjes staat voor de maanden juli/augustus op de planning. Alle ontvangen materialen/

Het hellingspoor en de lieren zijn geplaatst. (Collectie HVA)

gereedschappen liggen nu nog opgeslagen, maar worden de komende weken uitgezocht.

Nadat sortering heeft plaatsgevonden kan de inrichting van deze huisjes beginnen. Zoals u reeds elders in deze kroniek heeft kunnen lezen worden helling en werfhuisjes officieel geopend op zaterdag 12 september a.s.

Ongeval Teunis Stouthart

De HVA ontvangt heel regelmatig vanuit het gehele land brieven of mailtjes met vragen

Teunis Stouthart. (Collectie Teunis Stouthart)

over genealogie, adressen, bepaalde gebeurtenissen, enz. Op vrijdag 22 mei jl. werd een brief ontvangen van Teus Stouthart uit Ochten. Hij schreef het volgende: "Op 10 februari 1945 is mijn vader, Teunis Stouthart (geb. 21

januari 1908) uit Ouderkerk aan de IJssel, vanuit een vliegtuig doodgeschoten in zijn vrachtauto. Hij had met een collega in de omgeving van Avereest aardappelen gehaald voor de voedselvoorziening. Ik zou graag meer willen weten over de plaats waar dit ongeluk heeft plaatsgevonden."

De overlijdensakte heeft Teus Stouthart, die geboren werd 17 dagen na het overlijden van zijn vader, inmiddels ontvangen van de gemeente Hardenberg. Deze akte is ondertekend door dr. Van Wijk, destijds huisarts in Dedemsvaart. We denken er derhalve vanuit te mogen gaan dat dit ongeluk heeft plaats gevonden in Dedemsvaart of naast omgeving.

Wie kan de heer Stouthart helpen? Uw reacties kunt u sturen naar het secretariaat van de HVA per mail: info@hvavereest.nl. Bellen mag natuurlijk ook: 0523 615059.

Redactie

Deze foto kregen we aangeboden tijdens de Kiekjesdagen 2014. Op de foto staan de middenstanders die in het verleden hun bedrijf of winkel hadden aan de Hoofdvaart.

De namen van de personen zijn bij ons nog niet bekend. We hopen dat u ons wilt helpen?

Stuur een reactie naar het secretariaat van de HVA, info@hvavereest.nl of tel 0523 615059.

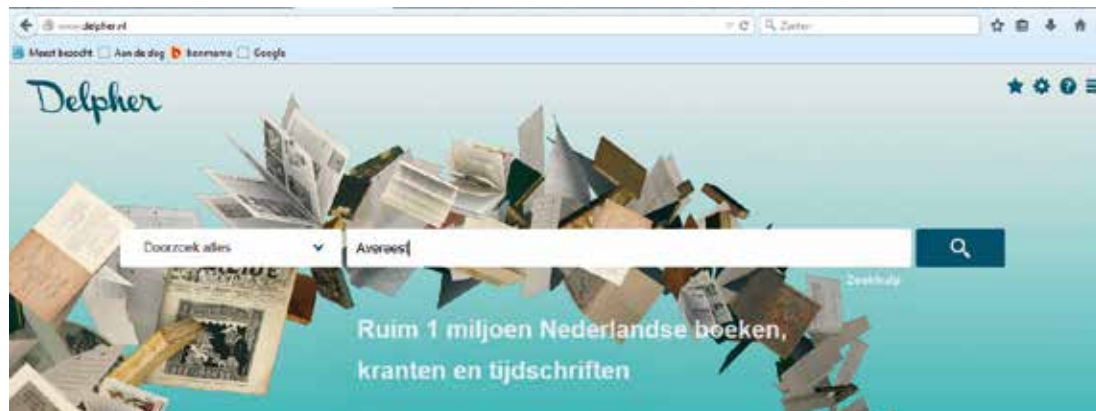
Dat staat allemaal in de krant

Ik ben van de generatie die met de fabeltjeskrant naar bed ging: oogjes dicht en snauveltjes toe, slaap lekker!

Met de komst van internet is de positie van couranten in Nederland in een moeilijke fase terecht gekomen. Het is nog maar de vraag of de courant als dagelijks nieuwsmedium op langere termijn zal blijven bestaan. We halen het nieuws wel uit de nieuwe media: radio, TV en internet. Maar hoe gaan onze kindskinderen over honderd jaar grasduinen door het nieuws van 2015? Op welke wijze zal de informatie bewaard blijven?

Tegenwoordig bladeren wij met groot gemak in de kranten van 100 of 200 jaar geleden. Door een initiatief van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag zijn alle kranten met landelijke of regionale dekking ingescand en doorzoekbaar op internet gezet op de website www.delpher.nl.

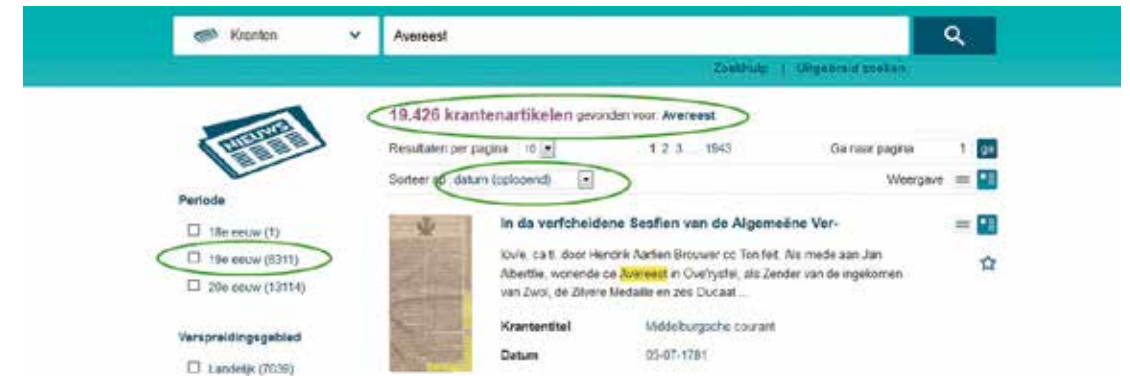
Hoewel er bij het doorzoekbaar maken van de teksten in de kranten heel veel fouten zijn gesloten (het is nu eenmaal niet gemakkelijk om de lettertjes van een smerige krant uit 1832 automatisch te herkennen), kun je ontzettend veel informatie tevoorschijn halen uit deze website.

Als we bijvoorbeeld zoeken op de zoekterm Avereest, dan krijgen we enorm veel resultaten:

We zien dat we Avereest niet alleen in kranten tegen komen, maar ook in boeken, tijdschriften en radiobulletins. Als we vervolgens de kranten artikelen aanklikken en deze sorteren op datum, dan zien we het volgende beeld:

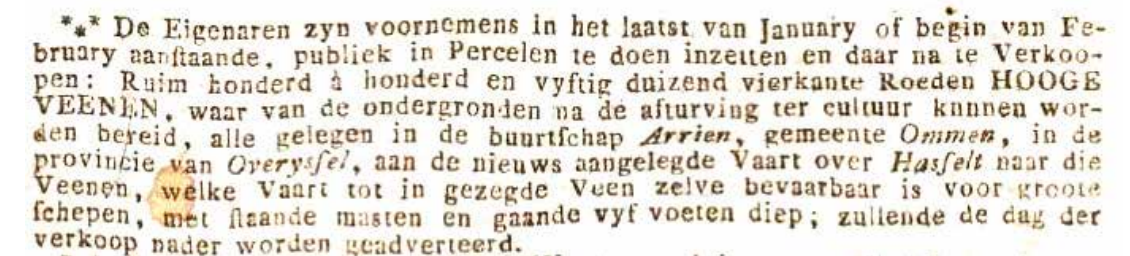

Nu kunnen we in deze 19.426 resultaten zoeken door aan de linker zijde te verfijnen op datum.

Als je op dezelfde wijze zoekt op Balkbrug dan komen er 14.744 artikelen en voor Dedemsvaart komen er 59.792 resultaten. Het oudste bericht met de term Balkbrug dateert van 18-8-1854. Dedemsvaart komt voor het eerst voor in 11-1-1825. Betekent dat dat er niets over Dedemsvaart te vinden is voor 1825? Welnee! Zo vinden we in de Vriesche Courant van 12 juni 1809 de volgende advertentie:

In de jaren daarna komen we regelmatig advertenties tegen waarin grote percelen veengrond in het latere Avereest worden aangeboden, zoals deze in de Groninger Courant van 16 december 1814:

In de Leydse Courant van 12 februari 1819 lezen we dat Koning Willem I toestemming geeft voor de bouw van een R.C. kerk voor de Colonisten in de Avereester en Arrier hooge Veenen. Hij schenkt daarbij een bedrag van bijna elfduizend gulden.

N E D E R L A N D E N.
's HERTOGENBOSCH den 5 Februarij. In ons provinciaal dagblad van heden leest men hetgeen volgt:
„Hoezeer het algemeen genoeg bekend is, dat Zijne Majesteit, onze geliefde Koning, geene gelegenheid laat voorbij gaan, om de kerkelijke gemeenten en hare bedienaren, van welke godsdienstige gezindheid die ook mogen wezen, steeds in derzelver behoeften te gemoet te komen, wanneer de omstandigheden zulks vereischen; is het echter wel zeker, dat een ieders verwachting verre zal te boven gaan de goedgunstigheid, welke Zijne Majt. aan hoogstedezelfs Roomsche Catholijke onderdanen heeft betoond, enkel door onderstands-gelden te verleenen tot den opbouw, het herstel, het vergrooten en de instandhouding van R. C. Kerken, vooral in de Noordelijke Provinciën, waar zij, over het algemeen, noch fabriekgoederen, noch vaste inkomsten hebben, maar integendeel met schulden zijn belast, en in eene zeer slechten staat verkeerden, dewijl de Roomschegezinden, voor twee eeuwen, die Kerken, uit hunne eigene middelen hebben opgebouwd, en, volgens de toenmalige wetten, daaraan den vorm van Schuren moesten geven.
Zo heeft Zijne Majesteit, ten behoeve van bijna 600 R. C. arbeiders, welke zich als Colonisten in de Avereester, Arrien en aangrenzende hooge Veenen hebben nedergezet, en die, door den verren afstand van R. C. Kerken, den eerdienst niet geregeld konden bijwonen, een onderstand, ten bedrage van f 10,885, verleend, ten einde daaruit eene Kerk en Pastorij te bouwen, mitsgaders de nodige behoeften tot het verrigten van den eerdienst te kunnen aankopen, terwijl bovendien door Zijne Majt. eene jaarwedde van f 600 aan den aldaar, door de kerkelijke Overheid te benoemen, Pastoor wordt toegeestaan.
Op eene gelijke wijze heeft hoogstedezelve de Buitenplaats van het Domein, de *Bijendonck* genaamd, eertijds toebehoord hebbende aan den Bisschop van Antwerpen, en gelegen in het Dorp de Hoeven, Provincie Noord-Brabant, ten gebruike afgeestaan, aan den Vicarius Apostoliek van Breda, ten einde tot eene Seminarie of Kweek-
(Het vervolg op de volgende Bladz.)

In de Overijsselsche Courant van 9 februari 1821 wordt de aanbesteding van de bouw van een Jeneverstokerij aan de Nieuwe Vaart aangekondigd:

Men is voornemens op *Dingsdag*, die zijn zal den 20sten Februarij aanstaande, d's morgens te 10 uren, ten huize van M. J. Kruizinga, aan de Nieuwe Vaart, publiek te besteden:
De **LEVERANTIE** der noodige **MATERIALEN** en **ARBEID** tot het zetten van eene **JENEVERSTOKERIJ** aan de Nieuwe Vaart.
Nader onderrigt bij *M. J. Kruizinga* voornoemd, alwaar mede het beslek te zien en te bekomen is.

Deze jeneverstokerij werd gebouwd aan de Arrier Hoofdwijk, die later Kruizinga's wijk werd genoemd en tegenwoordig Langewijk. De eerste jeneverstoker was Jannes ten Have uit Beilen, die het vak had geleerd bij zijn vader Jan Scheuning ten Have. Jannes trouwde in 1818 in Beilen met Albertje Remmelts Thijs. Toen ze in 1821 naar hun nieuwe onderkomen aan de Vaart kwamen hadden ze twee zoons, Remmelt en Jan. Jannes heeft niet veel geluk aan de Vaart gehad. Hij overleed op 5 juli 1823, zijn vrouw hoogzwanger achterlatend. Vader Jan Scheuning ten Have kwam meteen naar de Vaart om het bedrijf gaande te houden en hij bleef totdat er een opvolger voor zijn zoon gevonden was. Dat werd Johann Heinrich Damann, die op 22 april 1830 trouwde met Albertje Thijs.

In de Overijsselsche Courant van 10 april 1827 lezen we de aankondiging voor het vergelijkend examen voor de nieuwe scholen aan de Rijksvaart en de buurtschap Arrien op 19 april zal worden gehouden.

De **BURGEMEESTER** van het Ambt *Ommen*, maakt bij dezen bekend, dat het vergelijkend Examen voor de Scholen aan de *Rijksvaart* en der *Buurtschap Arrien*, in voorschreven Gemeente, zal plaats hebben op *Donderdag den 19den dezer maand April*, des morgens 9 uur, in het Gemeente Huis voor de brug te *Ommen*; zie hieromtrent verder *Nieuwe Bijdragen* van Februarij en Maart j. l.

Het was de onderwijzer Fredericus Jansen uit Den Ham, die werd aangesteld aan de nieuwe school aan de Hoofdvaart. Hij kreeg verkering met Albertje ten Have, dochter van Jan Scheuning ten Have en ze trouwden op 12 juli 1828.

Veel artikelen in de kranten zijn gewijd aan het beheer van de Dedemsvaart. In 1833 stond Baron van Dedem aan de rand van een persoonlijk faillissement en het jaar erop werden zijn bevoegdheden in het beheer van de Dedemsvaart door zijn eigen commissarissen ingetrokken. In de jaren daarna stonden deze commissarissen regelmatig bloot aan kritiek op de wijze waarop de Dedemsvaart beheerd werd. Deze kritiek bereikte een hoogtepunt na een noodlottig ongeval op 14 september 1844 in Sluis V, het Teekman's schut nabij Balkbrug. Hierover wordt geschreven in de Overijsselsche Courant van 20 september 1844:

— In den nacht tusschen vrijdag en zaterdag jl., omstreeks half een uur, had er aan de Dedemsvaart in de gemeente Avereest een treffend ongeluk plaats. De schutsluis bij *Teekman*, die sedert jaren als in een zeer gevaarlijken toestand zich bevindende, bekend stond, dewijl het water steeds aan de Noord-zijde bijlangs dezelve eenen doorgang vond, de aarde voortdurend uitspoelde en die voor de benedenste slagdrempel nederstorte, geraakte in het ongereede; zeker schipper *Frans Schippers* die met zijn vaarttuig juist boven die schutsluis lag, werd door een vreemd gesuis wakker en riep zijne drie en twintigjarige dochter *Francina Schippers* om te zien wat er gaande was — deze bemerkende, dat zoo er niet dadelijk hulp werd aangebragt de geheele schutsluis zoude bezwijken, nam het kloek besluit om hoezeer het nacht en donker was, over de schutdeuren te gaan en den schutmeester *Teekman* op te wekken; maar helaas! zij zelf werd het slagtoffer van hare menschlievende poging, de waterstroom had zich reeds eenen doorgang ter diepte van meer dan twintig voeten gebaad, waarin de ongelukkige nederstorte en in weinige oogenblikken haar graf vond; de troosteloze ouders die slechts één kind bezaten, verliezen in die brave dochter, hun steun en hulp en troost in hunnen ziekelijken toestand in eenen reeds gevorderden leeftijd. Indien het waarheid is, zoo als zulks in het openbaar wordt verhaald, dat de Administratie der Dedemsvaart met den slechten en gevaarvollen toestand van boven gemelde schutsluis reeds sedert lang bekend was, dan voorzeker verdient de stordige handelwijze en nalatigheid dier Administratie, de afkeuring van elk weldenkend mensch.

Hierna ontspon zich een heftige woordenstrijd via de krant van een zodanige omvang dat de ruimte hier ontbreekt om de berichten weer te geven. Het neemt niet weg dat een jaar later de onderneming werd geliquideerd, waarna de provincie Overijssel de Dedemsvaart in eigendom en beheer overnam.

We vinden in de kranten een bonte mengeling van berichten die betrekking hebben op de Dedemsvaart, de vervening, de industrie en de Ommerschans.

In de Bredasche Courant van 18 augustus 1846 lezen we het volgende eigenaardige bericht:

— Eene arbeidster aan de Dedemsvaart beviel, op den 1 dezer, van twee welgeschapene kinderen, een zoon en eene dochter. Naar de omstandigheden, bevonden zich de moeder en kinderen in goeden welstand tot den 7, als wanneer de moeder op de gewone wijs op nieuw bevallende, een levenloos wezen ter wereld bragt, eene eenigzins menschelijke gedaante hebbende, doch overigens geheel zonder vorm, en welk wezen eene zwaarte had van p. m. 2 ponden. De beide kinderen en de moeder zijn na deze bevaling minder welvarende en verkeerden in zwakken toestand.

In het geboorteregister van Avereest zien we dat het om de tweeling Rutger en Aaltje Jonker gaat, de eerstelingen van het echtpaar Wijndelt Jonker en Maria van Coevorden, geboren op 1 augustus 1846. Het levenloze wezen dat een week later werd geboren is

niet als levenloos geboren kind geregistreerd in de burgerlijke stand van Avereest. De tweeling is na 9 maanden overleden. Daarna zijn er nog vijf kinderen geboren, waarvan er drie jong zijn overleden.

In de Overijsselsche en Zwolsche Courant van 6 januari 1852 lezen we over de feestelijke intocht van burgemeester Herman Frederik Deel:

* AVEREEST, 1 Januarij 1852.

De bewoners dezer gemeente werden op den oudejaarsdag verrast door de tijding dat de heer *H. F. Deel* benoemd was tot Burgemeester van Avereest. Algemeen juicht men hier 's Konings keuze toe, en verheugt men zich in de benoeming van den Heer *Deel*. — Het muziekgezelschap *Cecilia* alhier gaf daarvan blijk door den benoemden Burgemeester een serenade te brengen, terwijl andere personen hunne vreugde kenbaar maakten door voor het huis des Burgemeester, teertouwen en pekkranen te doen vlammen.

In het Algemeen Handelsblad van 2 februari 1853 lezen we over de kolendamp vergiftiging van molenaarsknecht Willem Otten in de molen van de familie Minke in Lutzen aan de Dedemsvaart:

ZWOLLE, 30 Jan. Aan de Dedemsvaart heeft in den nacht van Vrijdag op Zaterdag jongstleden een bedroevend voorval plaats gehad, in den molen van Minke. De twee molenaarsknechts van Jan Stegerman en Willem Otten hadden den vorigen avond, alvorens zich ter rust te begeven, gebrande kolen in eene op hun vertrek aanwezige kachel gelegd, ten einde den voorraad van olie tegen de vorst te behoeden. In die kachel was echter noch pijp, noch schoorsteen, zoodat de kolendamp zich in het vertrek verspreidende, de genoemde personen in zulk een groot gevaar bragt, dat de laatstgenoemde des morgens levenloos werd gevonden en Jan Stegerman, hoewel nog levende zich in eenen bedenkelijken toestand bevindt. De overledene was een jongeling van nog geene twintig jaren. (Z. C.)

In het algemeen Handelsblad van 9 oktober 1854 lezen we over het overlijden van vier kinderen in een gezin in Dedemsvaart:

Te Schiedam zijn van 2 tot 5 Oct. als door de cholera aangetast aangegeven 11 personen, hersteld 3, overleden 7, zoodat na de laatste opgave in behandeling blijven 11 personen.

Te Utrecht zijn op den 7den des middags 12 ure bijgekomen 16 cholera-zieken, overleden 13, hersteld 1, blijvende in behandeling 55.

Te Dedemsvaart zijn eergisteren plotseling vier jonge kinderen in eene huishouding bezweken. Volgens sommigen aan de cholera, doch naar men van anderen verneemt, zouden deze ongelukkige kleinen vliegenpapier hebben gekauwd en dit de oorzaak van hun subiet overlijden zijn geweest. Wij zien nadere mededeelingen hieromtrent te gemoet.

Te Breda is de cholera sterk aan het afnemen.

In het overlijdensregister van Avereest zien we dat in het gezin van Jan Jansen en Jantje Achterveld Prins, woonachtig op het adres wijk B nr. 80 (waarschijnlijk Spekopswijk) op 5 oktober alle vier kinderen overlijden. Om 3 uur 's ochtend zoon Bart (11), om 6 uur dochter Bonnijge (7), om 11 uur dochter Jentje (4) en tenslotte 's middags om 5 uur dochter Alberdina.

Na dit drama zijn er in dit gezin nog drie kinderen geboren, die allen getrouwd zijn en waarvan de twee oudste naar Vriezenveen trokken. De jongste, dochter Jantje, trouwde in Avereest met Hendrik Otter en zij hebben hier een talrijk nageslacht.

In het Algemeen Handelsblad van 9 februari 1856 lezen we het volgende bericht:

*** DEDEMSVAART, 6 Febr.** Heden nacht heeft zich de sluiswachter J., een reeds bejaard man, door ophanging van het leven beroofd. Tevens is hier heden morgen in de vaart het lijk gevonden van een ander gehuwd man, wiens dood men mede aan zelfmoord toeschrijft. Zonderling is het echter, dat hij verscheidene kostbaarheden van goud, zilver, etc. van huis heeft medegenomen, welke men in zijn zakken heeft gevonden.

In het overlijdensregister zien we dat het sluiswachter Hermanus Jansen betreft, 58 jaar oud. Niet echt bejaard dus, ook niet in 1856, want er zijn talrijke voorbeelden van Avereesters die na tot na hun 70e levensjaar nog als arbeider werken. Pensioen was er niet, dus je moest wel.

Het enige andere overlijden dat op of rond 6 februari 1856 is aangegeven betreft Lambert de Munnink, 54 jaar oud, echtgenoot van Willempje Nijhuis. Zij was zijn tweede echtgenote, met wie hij in 1854 was gehuwd en die op 4 augustus 1855 was bevallen van een zoon, Hermanus Lambertus, die later hotelhouder werd in Balkbrug. In de overlijdensacte is niet vermeld dat hij in het water is gevonden, terwijl dat in menig andere acte wel degelijk is vermeld.

En zo zou ik honderden kronieken kunnen vullen met krantenberichten die betrekking hebben op de geschiedenis van Avereest. Sommige met groot nieuws, andere met opmerkelijk nieuws. Ik moedig u graag aan om de website Delpher te raadplegen. De berichten die ik er verzamel, zal ik binnenkort toegankelijk maken op de website www.bonmama.nl, zodat daar vanzelf een kroniek ontstaat vanuit de landelijke media. Indien u er bijzondere berichten aantreft dan hoor ik dat graag!

Natuurlijk hebben we ook onze eigen Dedemsvaartsche Courant. Die is helaas nog niet gedigitaliseerd en dus ook niet raadpleegbaar op Delpher. Volgens de criteria van Delpher is het belang van deze krant niet groot genoeg. Voor een nationaal publiek is dat standpunt verdedigbaar, maar "wij" willen natuurlijk graag de Dedemsvaartsche Courant digitaal beschikbaar en doorzoekbaar hebben. Ik hoop dat we de komende jaren daarvoor de mogelijkheden en middelen gaan vinden.

Overigens: De Dedemsvaartsche Courant was niet de eerste Courant die in Dedemsvaart werd gedrukt. Het was Frederik Nicolaas Hofman, geboren op de Ommerschans op 2 maart 1840, zoon van de boekhouder van Ommerschans, die in 1875 trouwde met Diderica Stellingwerff en kort daarna aan de Kalkwijk het pand bouwde dat we niet

anders hebben gekend als het pand van de Dedemsvaartsche Courant. Daar begonnen ze aanvankelijk een boekwinkel en omstreeks 1881 startten ze met de uitgave van "De Heidebloem", advertentieblad voor Dedemsvaart en omgeving. Korte tijd later startten ze soortgelijke bladen voor omliggende plaatsen. Deze bladen werden in de eigen drukkerij gezet en gedrukt. Ook werden er boeken gedrukt, zoals het gedenkboek voor het vijftig jarig bestaan van de N.H. gemeente in 1884.

Helaas was drukkerij en uitgeverij Hofman en Stellingwerff geen lang bestaan gegund. Diderica Stellingwerff overleed op 7 juli 1884, 54 jaar oud, en Frederik Nicolaas Hofman overleed 6 maanden later, op 11 januari 1885, 44 jaar oud. Het stel had geen kinderen.

En zo lezen we in Het Nieuws van de Dag van 26 januari 1885:

De nieuwe eigenaar werd Gerhard Johan Gelderman. Dat was geen toeval: reeds eind 1880 kwam hij met zijn gezin uit Meppel naar Dedemsvaart en hij was als drukker in dienst bij Hofman en hij zette het bedrijf voort, waarbij hij met de uitgave van de Dedemsvaartsche Courant startte. Ook de advertentiebladen voor de omliggende plaatsen bleven hier gedrukt worden, en deze werden, zoals we uit bovenstaande advertentie kunnen lezen, vanaf 1885 uitgegeven door Rudolph Nicolai, die in 1855 met zijn ouders vanuit Lemmer naar Dedemsvaart kwam en die van 1868 tot 1876 klerk was bij notaris Meesters en daarna winkelier.

Helmuth Rijnhart

Mr. MEESTERS, Notaris te Avereest, zal Maandag 2 Februari a.s., des namiddags om twee uur, ten huize van de Wed. L. Steenberg te Dedemsvaart inzetten en veertien dagen later aldaar publiek verkoopen, voor de Erfgenamen van wijlen den Heer F. N. Hofman:

a. Een vóór weinige jaren nieuw gebouwd **BURGERWOONHUIS**, gelegen aan de Kalkovenswijk te Dedemsvaart, bevattende: flinke **Boekhandel** is uitgeoefend, 2 ruime Woonkamers, Keuken, Zolder met afgeschoten Kamer, benevens daarachter gelegen **Tuingrond**, geheel groot 6 aren 20 centiare.

b. Eene in volle werking zijnde **HANDELS-DRUKKERIJ** met een **Snelpers**, en uitgave van een **Weekblad**, gedreven wordende in een afzonderlijk Gebouw, staande achter voormeld Woonhuis.

Deze Zaak is inmiddels uit de hand **TE KOOP** voor f 9500.

Tot het geven van inlichtingen verklaart zich bereid de Heer G. MINNEMA STELLINGWERFF te Balk.

Lees dit s. v. p.!

De Ondergeteekende maakt door deze aan de Geabonneerden op de Weekbladen voor Koevorden, Ommen en Dedemsvaart bekend, dat hij door de Erven van nu wijlen den Heer F. N. HOFMAN alhier, bij volmacht gemachtigd is, om de uitgifte van die Bladen, zoodat de Boekhandel voorloopig op denzelfden voet voort te zetten.

Dedemsvaart, 14 Januari 1885.

R. NICOLAI.

Familie Kroezen aan Sluis Zes

Femmy (1944) en Johanna (Hanny) Kroezen (1946), dochters van Jan Kroezen (1903 -1977) en Hendrikje van de Beldt (1903 – 1975) vertellen over hun familie, die jarenlang aan Sluis Zes woonde. Dit vanwege het beroep van Jan Kroezen: hij was jarenlang werkzaam bij de familie Van Haeringen. Daar verzorgde hij de veestapel, die viel onder zijn verantwoording.

Hollandscheveld

Vader Kroezen groeide op in Hollandscheveld. Hij was de zoon van Klaas Kroezen (1867 – 1953) en Annigje Benjamins (1871 – 1919). In de archieven van de Nationale Militie staat vermeld dat Klaas Kroezen was vrijgesteld van de Nationale Militie vanwege gebrek aan lengte (1,536 Mt). Boven zijn linkeroog had hij een "litteken".

Jans vader bleef achter met 9 kinderen, toen zijn vrouw op de leeftijd van 44 jaar overleed. Hij hertrouwde met Karsje Mol. Samen kregen zij nog een dochter Karsje. Zij is samen met haar man Egbert Booy geëmigreerd naar Canada. Jan Kroezen ging wonen bij zijn zus Klaasje in Kerkenveld, Op 28 april 1923 trouwden

Jan Kroezen en Hendrikje van de Beldt. Een dag later, op zondag werd in de kerk het huwelijk ingezegend. Na het trouwen betrok het bruidspaar een heel mooi, groot huis. (Vele jaren later bleek, dat dat huis alleen in de kinderherinnering zo groot was.) Op weg van en naar school gluurden de schoolkinderen door het raam om naar de kunstig gemaakte mat onder de tafel in de voorkamer te kijken. Op een gegeven moment trok het gezin weg uit Kerkenveld omdat moeder Kroezen het veel te druk kreeg met het schuren van de melkbussen en het tegelijkertijd zorgen voor Klaas, die al met zeven maanden kon lopen en voor Roelof, die op een andere manier veel aandacht nodig had.

Het woonhuis van de fam. Kroezen aan Sluis 6. (Collectie HVA)

Dedemsvaart

Vader Jan kreeg nu een baan bij de familie Van Haeringen aan Sluis Zes te Dedemsvaart. Aanvankelijk woonde men aan de Stroomwijk en later aan Sluis Zes tussen de families Van Haeringen en bakker Jan Bakker aan het Rheezerend. Het huis van de familie Bakker is in de jaren tachtig afgebroken en later dat van de familie Kroezen. Nu staat op die plek het huis van de familie Wolthuis. Daar is nog een balk met een schommel eraan.

In de gemeente Zuidwolde werden de oudste zoon Klaas (1925-2002), Roelof (1927-1927) en Roelof (1928-2002) geboren. In Dedemsvaart volgden Anno (1933), Klazinus (1936–2009), Johanna (1939 – 1945), Femmy (1944) en Hanny (1946). Vader en moeder Kroezen kregen heel wat verdriet te verwerken. In 1927 stierf hun zoontje, nadat het een dag geleefd had.

Johanna, geboren in 1939, overleed op 6-jarige leeftijd aan difterie. Op zondagochtend, vlak voor kerktijd, stierf ze onder de handen van haar moeder, die bezig was haar haar te kammen. Vanaf de preekstoel werd gemeld dat Johanna in die zelfde ochtend was overleden. Op de verjaardag van haar grote broer Klaas, op 1 maart werd ze begraven.

Gangmakers

Het gezin Kroezen was zeker een gangmaker voor de buurt van Sluis Zes. Onder leiding van Klazinus Kroezen hebben heel wat kinderen het zwemmen geleerd in het kanaal de Dedemsvaart. Duiken vanaf de stootbalken bij de sluis was een geliefde sport. Als Femmy over de stootbalken liep of over de stangen

Op de plaats waar vroeger het woonhuis van de fam. Kroezen stond, staat nu alleen nog deze kapschuur, met aan één van de balken de schommel. (Foto: Wil Wytzes-Bakker)

van de sluisdeuren naar de kant, had ze heel wat bekijks.

Het zwemmen bij boer Kuiper achter de boerderij in een sloot was ook heel geliefd. Daar leerden de kinderen zichzelf zwemmen. Toen men de kunst beheerste werd een demonstratie gegeven in het kanaal hoe men naar de overkant kon zwemmen. Ieder kreeg een touw om zijn/haar middel. Betsie Ganzenboer hoefde dat touw niet, want als zij verdronk gaf dat niet, "ze waren toch verzekerd."

Klazinus had aan Sluis Zes de reputatie dat hij een aantal kinderen uit het water haalde. In een eerder verschenen nummer van d'Avereester kroniek wordt verteld hoe hij o.a. Willy Bakker uit het water haalde, toen ze zo nodig met losse handen moest fietsen.

Kerkje spelen op de deel was ook zeer geliefd. Bij moeder Kroezen was niets te veel. Soms kwamen wel 15 kinderen naar de kinderdiensten op de deel.

Het toneelspel werd zeker niet vergeten. Namen van speelvriendinnetjes uit die tijd vliegen in het rond: Diny Wierbos, Ge, Arrie en Dinie Linde, Netty Drenth, Nelly Nanning, Kiny Drenten, Betsy

Ganzenboer, Truus en Willy Bakker en Gonnie Hein.

In de winter was het prachtig als je kon schaatsen op het kanaal. Aan de kant je schaatsen onderbinden en dan schaatsen tot de brug van "Zijlstra" en weer terug. In "d'Avereester Kroniek" van maart 2010 wordt op blz. 30/31 de familie Kroezen ook al genoemd in het volgende citaat: *"Sluis Zes was een kinderrijke buurt. Daar wisten vader en moeder Kroezen van: in hun grote "achterschuur" werd heel wat af geravot. In diezelfde schuur oefende de toekomstige dominee Olde het preken met de buurtkinderen als de luisterende gemeente. Nu staat het geraamte bij de familie Wolthuis op het erf. Met een mooi rieten dak erop".*

Wat doen voor de kost

In de vakanties gingen Femmy en Hanny Kroezen vaak naar Hollandscheveld naar hun familie. Ze logeerden dan bij oom Rieks, een broer van Jan Kroezen. Daar mochten ze boontjes plukken onder toezicht van een oom, want het moest wel netjes gebeuren. Femmy en Johanna konden best wat doen voor de kost.

De boerderij van de fam. v. Haeringen, werkgever van vader Kroezen. (Collectie HVA)

Vader Kroezen had een drukke baan bij de familie Van Haeringen. Hij was veeverzorger. 's Morgens om half zes moest hij aanwezig zijn om de koeien te melken. 's Middag om vijf uur hetzelfde verhaal. Tussendoor de andere nodige bezigheden, bijvoorbeeld in de herfst de aardappelen krabben met dopjes aan de vingers. Boerenzonen kregen hiervoor vrij van school. De huidige herfstvakantie stond toen ook bekend als aardappelkrabvakantie. Op de boerderij werkten ook nog tien landarbeiders. Enkelen van hen waren: Jan Michel, de voorwerker en onder zijn leiding werkten o.a. Hendrik Moes, Jan de Vogel, Harm Wolf, Gijs van Beek. Zij bewerkten het land.

Aan alles komt een eind, dus ook aan het werken op de boerderij. Dat was in 1959. Als gevolg van de nieuwe baan moest de familie Kroezen verhuizen en zo kwam het gezin terecht aan de Tuinstraat, waar men zich al gauw thuis voelde. Vader ging werken bij een puntlasbedrijf, waarvoor Klazinus een apparaatje ontwierp waardoor het lassen sneller ging. Jan

Kroezen werkte nog jarenlang met veel plezier in zijn nieuwe baan.

Kinderen Kroezen

Intussen was al een aantal kinderen getrouwd, bijv. Klaas in 1949 met Klaasje Seinen. Nog heel goed weten Femmy en Hanny hoe heftig het onweerde tijdens de rit in de trouwkoetsjes. Een wiel werd er afgereden. Aanvankelijk woonde het bruidspaar in bij de ouders van Klaas. Later gingen ze wonen in Diffelen, midden in het veld (daar waar nu de waterzuivering is gevestigd aan de Woudbloemweg). Het was een dubbel huis en in de andere helft woonde de familie Kelder (de ouders van Jannie Slot-Kelder). Later kregen ze het hele huis tot hun beschikking. Klaas heeft bij drie verschillende boeren Biewenga gewerkt: bij vader, zoon en kleinzoon.

Op zaterdagmiddag ging Klaas altijd boodschappen doen bij bakker Bakker aan Sluis Zes. Op de fiets hingen aan beide kanten van het stuur twee goed gevulde tassen. Fietsen met twee volle melkbussen (gevuld met water) en dan nog over het vonder bij boer Westers aan de Rollepaal was voor Klaas ook geen probleem.

Na Klaas werd Roelof geboren. Hij overleed na een dag. Toen de derde zoon werd geboren in 1928 werd hij

ook Roelof genoemd. Hij trouwde met Dina Schuldink en werkte bij tuinderij Moerheim. Vooraf had hij een opleiding gevolgd op de tuinbouwschool. Toen het werk hem daar te zwaar werd, ging Roelof werken bij postorderbedrijf Wehkamp.

Ook Anno ging naar de ambachtsschool om daar de opleiding voor timmerman te volgen. Hij begon bij fa. Batterink, daarna paste hij het geleerde toe bij aannemersbedrijf Koster aan Sluis Zes. Na tien jaar ging hij over naar Stegeman, eigenaar was meneer Van der Blom, die ook aan Sluis Zes woonde. Hij heeft destijds zijn bedrijf overgedaan aan de fa. Concordia. Concordia was/is een filiaal van het bedrijf in Meppel. Concordia is een veelzijdig bedrijf in hout- en bouwmaterialen, tegels, keukens, enz. Anno is daar tot zijn pensioen blijven werken.

Naast zijn loopbaan in de bouw had Anno nog andere activiteiten: het kerkenwerk en de evangelisatie. Anno begon met het jeugdwerk in de oude molen aan de Hoofdvaart met tien jeugdleden. Dit onder de naam "De Meule". Dat groeide uit tot honderd leden. Grotere ruimte werd gezocht en zo kwam men terecht bij "Antenne". Ook kijkt Anno met veel genoegen terug op de tijd in de kerkenraad. Daar bekleedde hij het ambt van jeugdouderling. De eerste jaren van hun huwelijk woonden Annie Tibben en Anno Kroezen bij vader en moeder Kroezen in. Daarna zijn ze verhuisd naar de Gentiaanstraat, waar ze nu nog wonen.

Klazinus, vijfde zoon, ging na de ambachtsschool te hebben gevolgd, het vak van smid beoefenen aan de overkant van het woonhuis van zijn ouders, bij smederij Wielenga. Elke morgen ging hij lopend naar zijn werk, over de sluis en langs het water

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, ons innig geliefd Dochtertje en Zusje

JOHANNA

in den jeugdigen leeftijd van 6 jaar en 8 maand.

Zwaar valt ons dit verlies maar wij hopen in dezen smartelijken weg te mogen berusten. Ps. 103:8.

J. KROEZEN.

H. KROEZEN-v. d. Beldt.
en Kinderen.

Dedemsvaart, 25 Febr. 1945.

De teraardebestelling zal plaats hebben D.V. op Donderdag 1 Maart, waarbij U wordt uitgenodigd. Vertrek van het Sterfhuis des namiddags om 1 uur.

Links op deze foto het winkel/woonhuis van de fam. Wielinga aan Sluis 6. (Collectie HVA)

keken Femmy en Johanna hem na. Hij heeft daar 33 jaar gewerkt. Na een ongeluk, waarbij hij zijn heup gebroken heeft, kwam hij in dienst bij wasserij Hulleman. Hij was getrouwd met Lie Scholing uit Hollandscheveld. Ze zijn gaan wonen in de Leeuwerikstraat en na zijn overlijden is Lie verhuisd naar een appartement in de Merel, waar zij nu nog woont.

Femmy volgde de huishoudschool en ging daarna naar de fa. Hoogeveen, een kledingzaak aan de Markt. Daar werkte ze drie jaar en ging toen naar Amsterdam om daar de opleiding van gezinsverzorgster te volgen. Deze opleiding werd betaald door de kerk. Na deze opleiding werd ze gezinsverzorgster in Dedemsvaart en Balkbrug, waar zij 8 jaar met veel plezier heeft gewerkt.

Ze kreeg verkering met Freek Kroese uit Hellendoorn. Toen ze trouwden, hebben ze een huis naast de boerderij laten bouwen en gingen daar wonen. Dat was in 1971. Ze kon na haar trouwen in Daarle komen werken als gezinsverzorgster en dat heeft ze gedaan totdat hun zoon Erik is geboren. Freek was en is een boer in hart en nieren. Femmy wilde nooit met een boer trouwen, maar ja...! Een boerin uit Dedemsvaart vroeg Femmy of dat wel

kon: een arbeidersdochter trouwen met een boer. Femmy antwoordde: "Ik heb hem niet gevraagd, hij heeft mij gevraagd!"

Johanna (Hanny) ging al vrij jong uit huis om de Z-opleiding op 's Heerenloo-Lozenoord in Ermelo te volgen. Samen met Janny Buit en Geertje Ballast. Eerst moest zij daar echter nog de Mulo doen (Klimroosdiploma). In Dedemsvaart mocht ze niet naar de Mulo, want dat was niet gepast voor arbeiderskinderen. Na de Z-opleiding ging Hanny nog verder van huis: naar Utrecht. Daar ging ze in het SAZU werken (nu UMC) om de opleiding voor verpleegkundige te volgen. Zij trouwde in 1969 met Rinus van de Glind. Ze gingen eerst in Terschuur wonen en na een paar jaar in Barneveld, waar ze nu nog steeds woont.

De familie Kroezen, zo kunnen we concluderen, was een familie die niet bang was om te verhuizen.

Overall in de omstreken kunnen we de namen van het nageslacht tegenkomen. Ook voor hen geldt:

Waar je brood is, daar is je vaderland!

Wil Wytzes

Bruggen over de Dedemsvaart nabij het Ommerkanaal

In dit artikel gaat het over de bruggen die successievelijk van 1853 t/m 1966 over de Hoofdvaart bij het Ommerkanaal hebben gelegen. Het waren er in de loop van de tijd vier. Voor die tijd moest het oversteken van de vaart per bootje, bokschuit of roeibootje gebeuren. Personen konden evt. omlopen naar een verderop gelegen vonder, als dat er al was. Lastig dus. Met name toen er meer bewoning en landbouw kwam ten zuiden van de vaart en langs het Ommerkanaal, nam de behoefte aan een brug toe.

Eerste brug op locatie, anno 1853

De eerste brug over de Dedemsvaart nabij het Ommerkanaal lag direct ten oosten van de inmonding van het Ommerkanaal; op een afstand van 24,58 km vanaf het begin van de Dedemsvaart. Deze brug was eigendom van de gemeente Avereest en dateert van omstreeks 1853. Het was een houten draaibrug voor gewoon verkeer, met een doorvaartwijdte van 6 m.

Merkwaardig was dat deze eerste brug destijds in een schuine richting over de vaart lag, gelijk met de richting van het begin van het Ommerkanaal. Deze eerste brug stond toen bekend onder de naam van "Vrouw Veeningsbrug" (nt 1). De oorspronkelijke vergunning tot de aanleg van de brug werd verleend bij besluit van Gedeputeerde Staten van 8 september 1853, want het kanaal de Dedemsvaart was sinds 1845 eigendom van de provincie. Deze moest dus de vergunning afgeven. De doorvaartwijdte van de brug was toen bepaald op 5,30 m. De genoemde 6 m. was dus ruim voldoende.

De tweede brug uit het jaar 1883

Over de brug schrijft Teixeira de Mattos in zijn boek "De Dedemsvaart". Het is ook weer een houten brug. Teixeira de Mattos schrijft over de brug zoals hij die heeft gezien: "De vergunning tot het bouwen der thans aanwezige brug werd door genoemd college (GS) in 1883

verleend". De kosten voor de nieuwe brug bedroegen f 2190. Door de nieuw te bouwen brug op ca. 10 m. oostelijk van de vroegere (de eerste) brug te leggen, werd de mogelijkheid gerealiseerd tot een verbetering van de in- en uitvaart van het Ommerkanaal in de Dedemsvaart, iets waaraan destijds grote behoefte bestond. Daartoe is in 1883 dan ook overgegaan. Teixeira vermeldt op blz. 528 van zijn boek nog de situatie bij het Ommerkanaal van rond 1890. Verder over het onderhoudsbestek en over de aardewerken van de Dedemsvaart in 1889 en over het verruimen van den bovenmond van het Ommerkanaal. Dat is gebeurd door "afgraving aan de oostzijde (van invaart van het Ommerkanaal) onder eene helling van 2 op 1, tot de diepte van 1,50 M. onder vaartspeil." Dit was de situatie in 1903 aldus Teixeira de Mattos in zijn boek.

De derde nieuwe draaibrug in 1926

De oude houten brug uit 1883 was toe aan vervanging. Ook in de gemeenteraad van Avereest vond men dat. De gemeente Avereest besloot tot de bouw van een nieuwe brug. De aanbesteding van de nieuwe brug was in twee gedeelten, een betonnen en houten onderbouw, en een ijzeren bovenbouw. Bestek en tekening waren te bekomen bij de firma K.A. Hakkert, bouwkundige te Dedemsvaart. Het werd ook in 1926 weer een draaibrug.

De draaibrug over het kanaal De Dedemsvaart uit 1926. (Collectie HVA)

De laagste inschrijver voor de onderbouw was de fa. R. Koster te Stadskanaal en voor de bovenbouw P. Nuis, alhier. Deze Pieter Nuis (1869 - 1951) was timmerman. Hij was een zoon van Johan Nuis en Sophia Winke.

In de raadsvergadering van de Gemeente Avereest van 18 juli 1926 merkte de voorzitter, burgemeester Melle Dotinga, op dat het hoog tijd werd voor een nieuwe brug over de vaart nabij het Ommerkanaal: *"De oude heeft zijn tijd gehad. Het is de bedoeling de nieuwe brug meer binnenwaarts te leggen en om de landhoofden van de brug van gewapend beton te maken, daarmee zal de brug iets hoger in de kosten komen, maar het is duurzamer"*. De raad ging akkoord.

Zo lag ook deze brug dus weer iets oostelijker dan de vorige, recht voor de winkel van bakker en kruidenier Hendrik Krikke aan de Hoofdvaart. De brugwachter was mevr. Timmer, zij woonde in het brugwachtershuis aan de zuidkant van de vaart. De brug werd ook bediend aan de zuidkant.

Er komt nog een vierde brug, een ophaalbrug in 1953

In het jaar 1952 was men het er over eens dat de draaibrug uit 1926 te smal was en niet meer geschikt voor het steeds toenemende verkeer naar de overzijde van de vaart. Dus kwam er weer een geheel nieuwe brug over de vaart. Het werd een ophaalbrug en deze is gemaakt door de firma Botter uit Hoogeveen.

Het schilderwerk werd gedaan door de heer E. Dijsselhof die woonde aan de Hoofdvaart. Ook deze brug kwam weer iets oostelijker te liggen dan de vorige brug, namelijk recht voor het woonhuis van het schildersbedrijf van E. Dijsselhof. Voorafgaand aan de bouw van de nieuwe ophaalbrug werd ook de scherpe bocht van de zuidzijde van de Hoofdvaart naar de weg langs het Ommerkanaal veranderd. De weg werd rechtdoor getrokken vanaf de nieuw te bouwen ophaalbrug, langs de brugwachterswoning naar de asfaltweg langs het Ommerkanaal.

De nieuwe ophaalbrug lag ook wat hoger over de vaart en had daardoor iets meer verhoogde opritten dan de brug uit 1926. Dat kon nu, want de noordelijke oprit van de brug kon hoger worden aangelegd

De ophaalbrug uit 1953. (Collectie HVA)

door de weg langs de vaart ook iets te verhogen. Dat kon eerder (bij de vorige brug) niet door de toentertijd ter plaatse langs de vaart liggende tramrails van de Dedemsvaartse tram.

In 1953 was de ophaalbrug gereed. Op 13 juni 1953 werd deze officieel geopend door de burgemeester van Avereest, mr. Joh. de Widt. De burgemeester reed als eerste met zijn auto, een Citroën-traction-avant, over de nieuwe brug. De brugwachter van de ophaalbrug werd de heer Roozeboom. De bediening van de brug was net als bij de vorige brug, nl. aan de zuidzijde (nt 2).

Geen brug meer

Kort nadat het kanaal de Dedemsvaart voor de scheepvaart in 1966 was gesloten, werden grote delen van het kanaal gedempt, ook het westelijk gedeelte van Hoofdvaart-west. (Vanaf het nieuwe Ommerkanaal tot voorbij Nieuwleusen). In plaats van een brug kwam er een doorsteek als verbinding tussen Hoofdvaart noordzijde en zuidzijde en naar de weg van het Ommerkanaal.

Henk Jan Krikke

Noten

1. *Vrouw Veenigen was: Hilligje Eppinge (1797-1876), weduwe van Roelof Veningen. Zij woonden in het eerste stenen huis van Dedemsvaart, dat huis stond aan de Hoofdvaart.*
2. *De genoemde oude brug uit 1926 kreeg een nieuwe plaats, nl. over de mond van het Ommerkanaal ter vervanging van het daar gelegen oude, smalle houten bruggetje. De brugwachter was mevr. Eggen. Zie ook HVA 1999/2 'Bruggen over het Ommerkanaal'. p.9*

Bronnen

- L.F. Teixeira de Mattos, *De Dedemsvaart*. (Zwolle 1903) p 475, 528
 - N.W.H. Rijnhart, *Burgerlijke stand en Bevolkingsregister, gem. Avereest*.
 - G.H. Varwijk, *De Dedemsvaart in de 20e eeuw*. (Dedemsvaart 1998) p.122-123
 - *Dedemsvaartse Courant*, div. jrg.
- Dank aan mevr. A. Schipper-Dijsselhof voor haar informatie*

Uit de "Dedemsvaartsche Courant" van het tweede kwartaal 1915

April:

- Maandagavond 15 maart werd in 't hotel D. van 't Oever, de buitengewone vergadering gehouden van de Onderlinge Assurantie te Oud Avereest. Aan de orde was het punt van bespreking: "Wat valt voor de Vereniging, in 't belang van den verzekerde, te doen, met het oog op het dreigend gevaar voor ons land in oorlog gewikkeld te worden." Het oordeel van 't bestuur daarover bij monde van den Voorzitter, de heer J.F. Plum, der vergadering meegedeeld luidt: "brandschade, als gevolg van oorlogstoestand, zal worden vergoed na afloop van den oorlog en wel procentsgewijze, naar de grootte der aangerichte brandschade. De aanwezigen konden zich met deze zienswijze uitstekend vereenigen.

Te koop aangeboden :
een in goeden staat verkeerende
BRANDKAST,
voorzien van inbraakvrij kunstslot;
afmetingen: lengte 1.02 M., diepte
0.50 M. en hoogte 1.76 M.; zeer ge-
schikt voor fabriek of kantoor.
Te bevragen POSTKANTOOR, De-
demsvaart.

- DEDEMSVAART. Een algemeen bekend en gezien inwoner gaat onze gemeente verlaten. Het is de heer A. v.d. Meer, hoofd der school in Wijk F. Ruim 40 jaar heeft de heer v.d. Meer met eere en algeheele toewijding het openbaar onderwijs gediend, waarvan 31 jaar in onze gemeente, eerst als hoofd der school in Wijk B., later in de kom. Enige geslachten schoolgaande kinderen hebben van hem onderwijs ontvangen,

velen zijn op beurt vaders en moeders geworden en vertrouwden meester v.d. Meer gaarne weder hun kinderen toe. Ze wisten het immers bij ondervinding, dat hun kinderen onder goede leiding kwamen, dat zij tot onderwijzer kregen een man, die een hooge opvatting van zijn plicht had, die naast het onderwijs ook aan de opvoeding tot "alle christelijke en maatschappelijke deugden" volle recht liet wedervaren. Aardig is het eens met oud-leerlingen, nu volwassenen, over hun schooltijd te spreken, en daarbij op te merken, hoe sommige uitspraken en lessen op practisch of zedelijk gebied, door meester v.d. Meer te pas gebracht, nog in hun geheugen liggen. De heer v.d. Meer heeft gewerkt, tot hij niet meer kon. Een zeer ernstige ziekte, nu ruim een jaar geleden, wierp hem op het ziekbed. Gelukkig weer hersteld, verboden hem echter de doctoren de weder opvatting van zijn taak. Vóór den

ONTVANGEN een groote zending
kinderwagens.
Nieuwste modellen.
Concurrerende prijzen
Aanbevelend,
H. VOS Hzn.

pensioensleeftijd werd hij gedwongen den ruststaat in te gaan: een invalide, maar één, wien men 't niet aanziet. Thans gaat hij van ons heen. Moge het hem gegeven zijn met zijn familie nog vele jaren in het schoone Baarn de rust te genieten, die hij zo ruimschoots verdiend heeft. In de harten en in de herinnering van vele Dedemsvaarters zal hij blijven leven!

Mei:

- Bij den landbouwer B. Haarmeijer aan het Ommerkanaal is een koe aan miltvuur gestorven. Het cadaver is onder politie-toezicht verbrand, terwijl de stal is ontsmet. Het beest was verzekerd bij het Onderling Veefonds te Ommen.

GEVRAAGD
een smidsknecht
om dadelijk in dienst te treden,
niet beneden 17 jaar, bij A. WAN-
NINGEN, Balkbrug.

- Een één-jarig kindje van den scheepssmid J.K. aan de Dorgelo's wijk trok in een onbewaakt oogenblik een pot met kokende koffie om, waardoor het over het bovenlichaam tal van brandwonden bekwam, zoodat de geneeskundige hulp moest worden ingeroepen.

- BALKBRUG. In Mei 1909 werd alhier een fokvereniging opgericht met het doel den toestand van den veestapel te verbeteren. Resultaten van die pogingen zijn o.a. weer aan 't licht gekomen, toe de vorige week door den heer J.F. Plum een volbloed stamboekstier, (onlangs door het Ned. Rundvee-stamboek opgenomen), aan de fokvereniging op het Kampereiland is verkocht voor de som van f 425. Waar het fokvee van zand- en veenstreken voor kleistreken wordt aangekocht, is dit een bewijs,

dat de veeteelt te deze plaats reeds een goeden naam heeft verworven. 't Is wederom voor de landbouwers een spoorslag tot samenwerking.

- J1. Donderdag had in het hotel De Munnink alhier ten overstaan van notaris Berendsen de eindveiling plaats van het 14 dagen tevoren ingezette hotel "De Munnink" met speeltuin en 3 perc. bouwterrein.

Kooper werd van de generale massa de heer W.A. Preins te Steenwijkerwold voor de som van f 12590, overname speeltuininventaris enz. f 3410, alzoo in totaal voor f 16000.

Boerenplaatsje.

Notaris BERENDSEN zal publiek verkoopen, op

Woensdag 2 Juni,
des middags 1 uur, in het Hotel
Huisman te Dedemsvaart, voor de
Wed. H. VLEKMAN.

Het door haar
bewoonde
boerenplaatsje

met schuurto, steenen varkenshok
en looiberg en arbeiders-ketis-
je, bewoond door Koudijs, een ca
ander met gras- en bouw-
land, in 1 perceel en gelegen ten
oosten van de Heinbaaswijk te Ave-
reest, groot 107.17 H.A., staande
f 1250.

Aanvaarding direct; behalve de
met vruchten bezaaide grond.
Informaties geeft de voormelde
notaris, terwijl de bewoonster zelf
aanwijst. Betaling 1 Mei 1916.

Juni:

- BALKBRUG. Geen draaimolen, geen heilsleger en toch was er Pinkstertwee heel wat volk naar de "Balk" getogen. 't Moest dus, vooral met zulk mooi weer, een behoefte aan ontspanning, uitspanning en een gezellig samenzijn wezen, die de jeugd (want zij was het vooral) van "honk" dreef en op het kruispunt der vier wegen bij elkaar bracht. 't Ging er kalm toe en al vroeg in den avond brachten een paar extra trammen verreweg het grootste deel

der aanwezigen huiswaarts. Van wanordelijkheden van eenige betekenis werd niet gehoord.

- Door het nog al hevig onweer Woensdagmiddag zijn drie personen Vader en twee zoons, uit Staphorst, die in de nabijheid van de Kievietshaar aan het plaggensteken waren, getroffen. Een der zoons was onmiddellijk dood, terwijl de beide anderen na een korte bedwelming weer bijkwamen.

Ochtendvoeder,
merk:

Hollandsch Koen
(Wettig gedeponeerd.)

Blijft door zijn degelijke samenstelling en hoge voedingswaarde, ook in dezen duren tijd het voordeelste morgenvoeder voor uw pluimvee.

Vraag het daarom bij uwen leverancier van **Kippenvoeder.**

Doch let nauwkeurig op bovenstaand wettig gedeponeerd merk.

Op plaatsen waar nog niet verkrijgbaar, worden wederverkoopers gevraagd.

Enig fabrikant,
U. J. BEUMEE,
Schmitendiep W 17, Groningen.

- Naar wij vernemen is door de Liberale Kiesvereniging alhier voor de aanstaande gemeenteraadsverkiezing opnieuw kandidaat gesteld de heer

A. Huisman, aftredend lid, terwijl in een heden Vrijdagavond te houden vergadering nog 2 kandidaten zullen worden gesteld.

Op het dubbeltal komen voor de hh. K. Alteveer, J. Bruinsma, J. Meesters jr. en J. Wolthuis. Voor de vierde vacature zal waarschijnlijk de kandidaat der Onafhankelijke Kiesvereniging worden overgenomen, daar besloten is dat de 3 linksche partijen zullen

Notaris BERENDSEN te Avereest
zal publiek doen inzetten op
Donderdag 10 Juni,
des middags 2 uur, in het café KOSTER aan sluis 5 te Balkbrug, voor de **ERVEN TEN KATE:**
EEN BOERENSPULLETJE,
gelegen bij Sluis 5, vroeger bewoond door **HENDRIK EVERTS TEN KATE**, bestaande uit **huis, erf, bouwland en weiland**, groot 1 hectare 33 are 60 centiare.
Inlichtingen geeft gemelde notaris, terwijl **GERSE TEN KATE** aanwijst.

samenwerken.

- **BALKBRUG.** J.l. Donderdag had in het café Koster aan Sluis 5, ten overstaan van Notaris Berendsen, de tweede veiling plaats van het boerenplaatsje der Erven Arend ten Kate, groot 1.33.60 H.A. Kooper werd de Heer G. Pieters te 's Gravenhage voor f 950.

Samenstelling,
Janny Slot-Kelder,
Gerrit Slot

Colofon

Samenstelling bestuur

voorzitter : Barend Rooseboom
secretaris : Janny Slot-Kelder
penningm. : Diny Oosterveen-Kleis
vice-voorzit. : Marten Wink
lid : Jaap Dijkstra
lid : Rien Moes
lid : Fedde Zijlstra
lid : Johan Veenstra

Secretariaat Janny Slot-Kelder

Tel. 0523 - 615059

De Aak 58, 7701 LB Dedemsvaart

info@hvavereest.nl

www.hvavereest.nl

Historische database via de website van de HVA

Bankrelatie

Rabobank Vaart en Vechtstreek

Rekeningnr: 31.29.04.770

IBAN nr: NL28 RABO 0312904770

BIC nr: RABONL2U

Bankcode 3249

Creditor ID NL 40ZZZ400614490000

Betaling per cheque is niet mogelijk.

Lidmaatschap

Wordt automatisch verlengd voor een jaar, tenzij twee maanden voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk wordt opgezegd.

Kosten

Lidmaatschap € 17,50 per jaar

in het buitenland € 25,00 per jaar

Donaties vanaf € 17,50 per jaar

Indien u een machtiging hebt afgegeven voor automatische incasso, wordt € 1,- in mindering gebracht. Losse nummers boekje € 5,-

Redactie

Jaany Slot-Kelder

Marten Wink

Joop Moes

Redactie-adres

De Aak 58

7701 LB Dedemsvaart

Tel. 0523 - 615059

Oudheidkamer

adres: Oude Zuidwolderstraat 13

7701 AZ Dedemsvaart

Tel. 0523 - 615810

Open 6/4-31/10

di: 14.00-17.00 uur

wo: 14.00-17.00 uur

do: 14.00-17.00 uur

za: 14.00-17.00 uur

zo: 14.00-17.00 uur

Toegang

voor leden, donateurs en

inwonende kinderen van

leden tot 16 jaar gratis

volwassenen € 3,00

kinderen (6 t/m 15 jr.) € 1,00

groepen (vanaf 15 pers.) € 2,50 pp

incl. rondl. en 1 kop koffie € 5,00 pp

groepsbezoek na afspraak.

Druk/Vorbereiding

D&P Media B.V.

Tel. 0523 - 617172

Galileistraat 27

7701 SK Dedemsvaart

www.dpmedia.nl

Streekmuseum "de Kalkovens"

Oude Zuidwolderstraat 13 - 7701 AZ Dedemsvaart - T (0523) 615 810